

C/2023/1553

19.12.2023.

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2023. gada 12. decembrī)

par to, kā transponēt Direktīvas (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti (“pārstrādātās EED”) 30. pantu par valsts energoefektivitātes fondiem, finansēšanu un tehnisko atbalstu

(C/2023/1553)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Komisija savā 2018. gada 28. novembra paziņojumā “Tīru planētu — visiem! Stratēģisks Eiropas ilgtermiņa redzējums par pārticīgu, modernu, konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku”⁽¹⁾ norādīja, ka viena no galvenajām rīcības jomām ir energoefektivitāte, bez kuras nav iespējams panākt pilnīgu Savienības ekonomikas dekarbonizāciju.
- (2) 2018. gada decembrī paketē “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā” 2030. gadam tika iekļauts jauns Savienības pamatmērķrādītājs — energoefektivitāti uzlabot vismaz par 32,5 % salīdzinājumā ar prognozēto enerģijas izmantojumu 2030. gadā —, kura nolūks bija energoefektivitāti noteikt par prioritāti, panākt vadošo lomu atjaunīgās enerģijas jomā pasaules mērogā un nodrošināt taisnīgus nosacījumus patērētājiem.
- (3) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/27/ES (“Energoefektivitātes direktīva” jeb “EED”)⁽²⁾, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/2002⁽³⁾, ir noteikts energoefektivitātes pamatmērķrādītājs, kas paredz līdz 2030. gadam Savienības līmenī panākt enerģijas ietaupījumu vismaz 32,5 % apmērā.
- (4) Komisija savā 2020. gada 17. septembra paziņojumā “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā” (“Klimata mērķrādītāja plāns”) ⁽⁴⁾ ierosināja kāpināt Savienības klimatisko ieceru vērienu, siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazinājuma mērķrādītāju periodam līdz 2030. gadam palielinot līdz vismaz 55 % (salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni). Ar šo priekšlikumu tika īstenota apņemšanās, kas pausta Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā “Eiropas zaļais kurss”, proti, nākt klajā ar visaptverošu plānu, kā 2030. gadam nosprausto Savienības mērķrādītāju atbildīgā veidā palielināt, lai tas sasniegtu 55 %.
- (5) Klimata mērķrādītāja plānam pievienotais ietekmes novērtējums apliecināja, ka, lai sasniegtu vērienīgākās klimatiskās ieceres, energoefektivitātes uzlabojumi ir ievērojami jāpalielina virs 32,5 % līmeņa.
- (6) Lai sasniegtu minētos mērķus, Komisija 2020. gada 19. oktobra paziņojumā “Komisijas darba programma 2021. gadam. Vitāla Savienība nestabilitātes pilnā pasaulē”⁽⁵⁾ pieņēma tiesību aktu kopumu, kurā paredzēts līdz 2030. gadam SEG emisijas samazināt vismaz par 55 % (pakete “Gatavi mērķrādītājam 55 %”) un līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu Eiropas Savienību. Šis tiesību aktu kopums aptver virkni politikas jomu, ietverot arī priekšlikumu pārstrādātajai Energoefektivitātes direktīvai.

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai “Tīru planētu — visiem! Stratēģisks Eiropas ilgtermiņa redzējums par pārticīgu, modernu, konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku” (COM(2018) 773 final).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2002 (2018. gada 11. decembris), ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti (OV L 328, 21.12.2018., 210. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā” (COM/2020/562 final).

⁽⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Komisijas darba programma 2021. gadam. Vitāla Savienība nestabilitātes pilnā pasaulē” (COM(2020) 690 final).

- (7) Tādējādi 2023. gada 13. septembrī tika pieņemta Direktīva (ES) 2023/1791 ("pārstrādātā Energoefektivitātes direktīva" ("pārstrādātā EED"))⁽⁶⁾, ar kuru ievērojami tika paaugstināti 2030. gada mērķi energoefektivitātes jomā, arī attiecībā uz finansējumu energoefektivitātes pasākumiem.
- (8) Investīciju mobilizēšana energoefektivitātes jomā, izmantojot īpašus rīcībpolitikas un energoefektivitātes finansēšanas pasākumus, ar ko var palielināt energoefektivitātes projektu apjomu un piesaistīt privāto finansējumu pārstrādātās EED īstenošanai, ir būtiska, lai atbalstītu dalībvalstis 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā un panāktu klimatneitralitāti līdz 2050. gadam izmaksu ziņā lietderīgā veidā, vienlaikus nodrošinot ES ekonomikas konkurētspēju un ilgtspēju.
- (9) Eiropadome 2022. gada 21. un 22. oktobra un 2022. gada 15. decembra secinājumos aicināja Padomi un Eiropas Komisiju iesniegt konkrētus priekšlikumus, lai citastarp palielinātu centienus taupīt enerģiju, un atkārtoti uzsvēra, ka ir jāpalielina investīcijas energoefektivitātē.
- (10) Pārstrādātās EED 30. pantā ir atzīta nepieciešamība izvērst atbilstīgu finansiālo un tehnisko atbalstu energoefektivitātes pasākumiem un izstrādāt mērķorientētus rīcībpolitikas pasākumus, kas ļautu mobilizēt privātās investīcijas energoefektivitātē, kā arī ir likts pamats turpmākam darbam, lai stimulētu investīcijas energoefektivitātē, liekot uzsvāru uz Eiropas Komisijas un dalībvalstu sadarbību.
- (11) Saskaņā ar LESD 30. panta 1. punktu, neskarot 107. un 108. pantu, dalībvalstīm būtu jāatvieglo finansēšanas mehānismu izveide vai spēkā esošo mehānismu izmantošana energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, lai pēc iespējas palielinātu ieguvumus, ko sniedz dažādas finansējuma plūsmas un dotāciju, finanšu instrumentu un tehniskās palīdzības kombinēšana. Savukārt 30. panta 2. punktā ir noteikts, ka Komisija palīdz dalībvalstīm izveidot finansēšanas un projektu izstrādes palīdzības mehānismu, lai mobilizētu investīcijas energoefektivitātē un atbalstītu energoefektivitātes pasākumus enerģētiskās nabadzības skartajiem cilvēkiem, mazaizsargātiem lietotājiem, cilvēkiem mājāsaimniecībās ar zemiem ienākumiem un attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošiem cilvēkiem. Lai palīdzētu dalībvalstīm transponēt un īstenot EED 30. panta 1. un 2. punktu, pamatnostādnēs ir atgādināts prasību tvērums un mērķi, kā arī ir sniegti tādu rīcībpolitikas pasākumu risinājumi un piemēri, kas ļautu izpildīt pienākumus, piemēram, nepieciešamība racionalizēt tiesisko regulējumu, lai dotu iespēju apvienot vairākas ES un valsts finansējuma plūsmas, un nepieciešamība veicināt tehniskās palīdzības mehānismu izveidi valsts vai attiecīgā gadījumā reģionālā līmenī.
- (12) EED 30. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāveicina energoefektivitātei veltīti aizdevumu produkti, piemēram, zaļie hipotekārie kredīti un zaļie aizdevumi, un ir jānodrošina, ka finanšu iestādes tos piedāvā plaši un nediskriminējoši un ka tie ir redzami un pieejami patērētājiem, kā arī ir jāpieņem pasākumi, ar ko sekmē rēķinos un nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas, un ir jārosina aizdevumu garantiju mehānismu izveide investīcijām energoefektivitātē. Lai palīdzētu dalībvalstīm transponēt un īstenot EED 30. panta 3. punktu, pamatnostādnēs ir atgādināts prasību tvērums un mērķi, kā arī ir sniegti tādu rīcībpolitikas pasākumu risinājumi un piemēri, kas ļautu izpildīt pienākumus, piemēram, nepieciešamā tiesiskā regulējuma izstrāde, lai nodrošinātu nediskriminēšanas principa ievērošanu saistībā ar energoefektivitātes aizdevumiem, īpašas atbalsta shēmas un riska mazināšanas mehānismi energoefektivitātei veltītu aizdevumu produktu veicināšanai, kā arī pasākumi, kas nepieciešami, lai valstu regulējumos varētu ieviest nodokļos un rēķinos bāzētas finansējuma shēmas. Šajā sakarā dalībvalstu rīcībai būtu jāsaucas ar ES finanšu regulējuma *acquis* un būtu jāizmanto pasākumi, kas tām un tirgus dalībniekiem ir pieejami saskaņā ar ES ilgtspējīga finansējuma regulējumu, neskarot turpmākās norises šajās jomās.
- (13) EED 30. panta 4. un 5. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāveicina tādu finansiālā atbalsta shēmu izveide, kas īpaši vērstas uz individuālu un centralizētu siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu modernizāciju, un ir jāveicina vietējās speciālās zināšanas un tehniskās palīdzības atbalsts, lai panāktu vietējo centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu dekarbonizāciju. Lai palīdzētu dalībvalstīm transponēt un īstenot EED 30. panta 4.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 (2023. gada 13. septembris) par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (pārstrādāta redakcija) (OV L 231, 20.9.2023., 1.–111. lpp.).

un 5. punktu, pamatnostādnēs ir atgādināts prasību tvērums un mērķi, kā arī ir sniegti tādu rīcībpolitikas pasākumu risinājumi un piemēri, kas ļautu izpildīt pienākumus, piemēram, īpašu finansēšanas shēmu ieviešana centralizētas siltumapgādes sistēmas modernizācijai saistībā ar centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes operatoru vienas pieturas aģentūru izveidi.

- (14) Saskaņā ar 30. panta 7. punktu Komisijai ir jāriko dialogs gan ar publiskā, gan privātā finansējuma iestādēm, kā arī ar attiecīgām konkrētām nozarēm, lai apzinātu vajadzības un iespējamās darbības, ko tā var veikt, lai mobilizētu privāto finansējumu energoefektivitātes pasākumiem un energorenovācijai un veicinātu Savienības energoefektivitātes mērķrādītāju un valstu energoefektivitātes devumu sasniegšanu. Šajā sakarā Komisija izveidos jaunu Eiropas Energoefektivitātes finansēšanas koalīciju, kas arī iesaistīs dalībvalstis ciešākā sadarbībā, tādējādi radot pamatu dialogam par rīcību, kas var veicināt investīcijas energoefektivitātē.
- (15) Saskaņā ar 30. panta 11. punktu dalībvalstis var izveidot valsts energoefektivitātes fondu, kura mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm sasniegt valsts energoefektivitātes devumu un izpildīt enerģijas ietaupījuma pienākumus saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti 4. un 8. pantu. Saskaņā ar 30. panta 12. punktu, ja ir izveidots valsts energoefektivitātes fonds, tas būtu jāizmanto, lai panāktu, ka tiek vairāk izmantotas privātās investīcijas energoefektivitātē, un atbalstītu energoefektivitātes pasākumus enerģētiskās nabadzības skarto cilvēku, mazaizsargātu lietotāju, cilvēku mājsaimniecībās ar zemiem ienākumiem un attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošo cilvēku vidū. Lai palīdzētu dalībvalstīm transponēt un īstenot EED 30. panta 11. un 12. punktu un izmantot EED 30. panta 13. un 14. punktā sniegtos risinājumus, pamatnostādnēs ir atgādināts noteikumu par valsts energoefektivitātes fondiem tvērums un mērķi, ieteiktas darbības, kas jāveic, lai tos izveidotu, un risinājums uz laiku izpildīt ikgadējos pienākumus saskaņā ar EED, veicot finansiālu ieguldījumu valsts energoefektivitātes fondā, kā arī šāda finansiāla ieguldījuma aprēķināšanas metodoloģija.
- (16) Ar 30. panta 17. punktu tiek pastiprinātas spēkā esošās prasības dalībvalstīm ziņojumiem par energoefektivitātes finansēšanu, nosakot, ka līdz 2025. gada 15. martam un pēc tam ik pēc diviem gadiem saistībā ar saviem integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata progresa ziņojumiem, kas iesniegti, ievērojot 17. pantu un saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 21. pantu, dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai dati par a) energoefektivitātes jomā veikto publisko investīciju apjomu un vidējo sviras efektu, kas panākts, izmantojot publisko finansējumu energoefektivitātes pasākumu atbalstam; b) energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjomu, nošķirot dažādus produktus; c) attiecīgā gadījumā valstu finansēšanas programmām, kas izveidotas, lai palielinātu energoefektivitātes un paraugprakses ieviešanu, kā arī inovatīvām finansēšanas shēmām energoefektivitātes jomā. Turklāt 30. panta 18. punktā ir precizēti spēkā esošie informācijas atklāšanas pienākumi, kas ir jāņem vērā, lai izpildītu 17. punkta b) apakšpunktā minētās prasības.
- (17) Dalībvalstīs līdz 2025. gada 11. oktobrim stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, ar kuriem transponē 30. pantu par energoefektivitātes finansēšanu.
- (18) Pārstrādātās EED pilnīga transponēšana un rezultatīva īstenošana ir nepieciešama, lai ES sasniegtu savus 2030. gada energoefektivitātes un klimata mērķrādītājus.
- (19) Dalībvalstīm ir zināma rīcības brīvība 30. panta prasības par energoefektivitātes finansēšanu transponēt un īstenot saviem apstākļiem vispiemērotākajā veidā,

AR ŠO DALĪBVALSTĪM IESAKA RĪKOTIES ŠĀDI.

1. Transponējot prasības, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti 30. pantā, ir jāievēro šā ieteikuma pielikumā sniegtās pamatnostādnēs.

2. Šajā ieteikumā ir izskaidrotas grozītās prasības un ilustrēts, kā var sasniegt minētās direktīvas mērķus. Tā nolūks ir veicināt vienotu izpratni par pārstrādāto EED dalībvalstīs, kad tās izstrādā savus transponēšanas pasākumus.
3. Šis ieteikums nemaina pārstrādātās EED tiesiskās sekas un neskar Tiesas sniegto saistošo pārstrādātās EED interpretāciju. Tajā galvenā uzmanība pievērsta noteikumiem, kas attiecas uz energoefektivitātes finansēšanu un pārstrādātās EED 30. pantu.

Briselē, 2023. gada 12. decembrī

*Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Kadri SIMSON*

PIELIKUMS

1. IEVADS

Direktīvas (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti ("pārstrādātā EED") 30. pantā definētais mērķis ir palielināt publiskās un privātās investīcijas energoefektivitātē dažādās nozarēs, lai sasniegtu ES 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītājus. Tas palīdz sasniegt šo mērķi, nodrošinot sistēmu, kas ļauj palielināt valsts budžeta atbalsta izmaksu lietderību un mobilizēt privātās investīcijas energoefektivitātes pasākumos. Ar ES finansējumu un valsts publisko finansējumu nepietiks, lai apmierinātu investīciju vajadzības, — lielākā daļa finansiālā atbalsta būs jāmobilizē no privātā sektora. Ierobežotais pieejamais publiskais finansējums ir jākoncentrē uz šķēršļu novēršanu investīcijām, vismazāk aizsargāto grupu investīciju atbalstīšanu, finanšu instrumentu un valsts garantiju nodrošināšanu, lai paātrinātu energoefektivitātes pasākumu ieviešanu un piesaistītu un mobilizētu privātās investīcijas. Paredzams, ka pārstrādātās EED 30. panta par energoefektivitātes finansēšanu transponēšana un īstenošana uzlabos tiesisko regulējumu, lai mobilizētu investīcijas energoefektivitātē, un tādējādi veicinās gan 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju, gan REPowerEU enerģijas ietaupījumu mērķu sasniegšanu.

Šo pamatnostādņu mērķis ir atbalstīt dalībvalstis Direktīvas (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti 30. panta transponēšanā. Juridiski saistoša ES tiesību aktu interpretācija ir Eiropas Savienības Tiesas ekskluzīvā kompetencē. Šajās pamatnostādnēs paustie uzskati neskar nostāju, kādu Komisija varētu izteikt Tiesā.

Dalībvalstu pienākumi, kas minēti 30. pantā, ir sīki izklāstīti katras šā pielikuma iedaļas sākumā, un tajos ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāīsteno vairāki rīcībpolitikas pasākumi vai finansēšanas un atbalsta programmas ar mērķi veicināt investīcijas energoefektivitātē visās nozarēs, tādējādi sekmējot saistošo ES 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanu.

Šā pielikuma 2. iedaļā ir atgādināti pārstrādātās EED 30. pantā izklāstītie obligātie noteikumi, kas ir jātransponē un jāīsteno valsts tiesiskajā regulējumā, sniedzot skaidrojumus par šo noteikumu tvērumu un mērķiem, kā arī papildu informāciju par iespējamo rīcībpolitikas pasākumu izvēli, lai izpildītu minētās prasības.

Šā pielikuma 3. iedaļā ir aplūkoti fakultatīvie noteikumi par valsts energoefektivitātes fondiem, kas dalībvalstīm dod iespēju izveidot šādu fondu, lai izpildītu pārstrādātajā EED izvirzītos mērķus un dažus no pārstrādātajā EED izklāstītajiem pienākumiem, izmantojot iemaksas. Ja tiek izvēlēts šis risinājums, piemēro dažas precīzas prasības.

Šā pielikuma 4. iedaļā ir aplūktas stingrākas prasības ziņošanai par energoefektivitātes finansēšanu, kas ir tieši piemērojamas dalībvalstīm. Šī ziņošana tiks iekļauta integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos (NECPR) saskaņā ar 17. un 21. pantu Regulā (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību.

2. OBLIGĀTI TRANSPONĒJAMIE UN ĪSTENOJAMIE NOTEIKUMI

Galvenā 30. pantā noteiktā prasība ir dalībvalstīm atvieglot finansēšanas mehānismu izveidi un/vai paplašināt spēkā esošo finansēšanas mehānismu izmantošanu, lai atbalstītu energoefektivitātes pasākumus, kā arī veicināt privāto un inovatīvo energoefektivitātes finansēšanas risinājumu izmantošanas paplašināšanu un novērst esošos šķēršļus, kas to kavē. Tas ir būtiski, lai mobilizētu atbilstošu investīciju apjomu energoefektivitātē. Nākamajā iedaļā un tās apakšiedaļās ir aplūktas galvenās obligāti transponējamās prasības, kas izriet no 30. panta.

2.1. Finansēšanas mehānismu izveides atvieglošana un dotāciju, finanšu instrumentu un tehniskās palīdzības kombinēšana

2-1. tabula.

30. panta 1. un 2. punkts

Nr.	30. panta punkts
1.	Neskarot LESD 107. un 108. pantu, dalībvalstis atvieglo finansēšanas mehānismu izveidi vai spēkā esošo mehānismu izmantošanu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, lai pēc iespējas palielinātu ieguvumus, ko sniedz dažādas finansējuma plūsmas un dotāciju, finanšu instrumentu un tehniskās palīdzības kombinēšana.

2. Komisija attiecīgā gadījumā tieši vai ar Eiropas finanšu iestāžu starpniecību palīdz dalībvalstīm izveidot finansēšanas mehānismus un projektu izstrādes palīdzības mehānismus valstu, reģionālā vai vietējā līmenī ar mērķi paaugstināt investīcijas energoefektivitātē dažādās nozarēs un aizsargāt un stiprināt mazaizsargātos lietotājus, enerģētiskās nabadzības skartos cilvēkus un attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošos cilvēkus, arī integrējot līdztiesības perspektīvu tā, lai neviens netiktu atstāts novārtā.

2.1.1. Prasības tvērums un mērķi

Pārstrādātās EED 30. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāatvieglo finansēšanas mehānismu izveide un maksimāli jāpalielina vairāku finansējuma plūsmu apvienošana. Saskaņā ar 30. panta 2. punktu papildus valsts līmeņa mehānismiem dalībvalstīm būtu jāatvieglo finansēšanas mehānismu izveide reģionālā vai vietējā līmenī. Pateicoties detalizētām zināšanām par ēku fondu un vietējiem iemītniekiem, reģionālie un vietējie finansēšanas mehānismi ir sasniedzamāki iedzīvotājiem un vietējiem uzņēmumiem. Tāpēc tie var aktīvi savstarpēji sadarboties, veicinot finansiālu atbalsta izlietošanu energoefektivitātes uzlabošanai ⁽¹⁾. Dalībvalstīm būs jānodrošina, ka finansēšanas mehānismi piedāvā dažādu finansējuma plūsmu un projektu izstrādes palīdzības kombinēšanu, un maksimāli jāizmanto ES fondu atbalsts valsts un reģionālo finansēšanas mehānismu izveidei. Lai pārvarētu daudzos un dažādos šķēršļus, kas kavē energoefektivitātes uzlabošanu, to vidū ekonomiskos, finansiālos, uzvedības un informatīvos šķēršļus, arī saistībā ar finanšu pratību enerģētikas jomā, projektu izstrādes procesiem, finansēšanas iespējām, līgumslēdzēju uzticamību u. c., bieži vien ir vajadzīgs finansiāla un tehniska atbalsta apvienojums ⁽²⁾. Veidojot finansēšanas un tehniskā atbalsta mehānismus, kas sniedz publisku finansiālu atbalstu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, dalībvalstīm būtu jāņem vērā piemērojamie valsts atbalsta noteikumi energoefektivitātes jomā ⁽³⁾.

Lai gan finansiālais atbalsts varētu būt pieejams, bieži vien nav zināms, ka tas pastāv un kā to var saņemt. Vienas pieturas aģentūras efektīvi uzlabo informētību par tehniskajiem un finansēšanas risinājumiem, kā arī piedāvā kombinētu tehnisko ⁽⁴⁾ un finansiālo atbalstu energoefektivitātes pasākumiem gan mājokļu, gan komerciālajā sektorā ⁽⁵⁾. Vienas pieturas aģentūras var tieši nodrošināt finansējumu projektam un/vai darboties kā starpnieki, savienojot klientus ar publiskā vai privātā sektora finansētājiem. Piemērs shēmai, kurā apvienoti finanšu instrumenti un tehniskais atbalsts, ir *Hauts-de-France Pass Rénovation* shēma (sk. 1. izcēlumā).

1. izcēlums. *Hauts-de-France Pass Rénovation*

Hauts-de-France Pass Rénovation ir visaptveroša vienas pieturas aģentūra, ko reģionālā iestāde izveidojusi, lai atbalstītu dzīvojamo ēku renovāciju reģionā. Tās mērķis ir samazināt enerģijas patēriņu dzīvojamās ēkās, apkarot enerģētisko nabadzību un parādīt, ka energoefektivitātes finansēšana ir zema riska pasākums, lai mudinātu privātās bankas ieviest jaunus produktus. Programma tika izmēģināta 2013. gadā Pikardijā, un kopš tā laika tā ir attiecināta uz visu Augšfrancijas reģionu.

Shēmas ietvaros tiek veikti vairāki pasākumi ar mērķi palielināt energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu redzamību, pieejamību un sasniedzamību. Lai nodrošinātu sabiedrības informētību par šo shēmu, tika īstenota reklāmas kampaņa. Atbalsts ir pieejams visiem dzīvojamā ēku īpašniekiem, kas apdzīvo mājokli, vai īrniekiem neatkarīgi no mājokļa vecuma un veida. Tiek piedāvāti dažādi finansēšanas risinājumi, arī atsevišķs aizdevumu piedāvājums, bezprocentu eko aizdevumi (saskaņā ar regulēto valsts shēmu) un atviegļota piekļuve aizdevumiem no trešo personu

⁽¹⁾ Economidou, M., Della Valle, N., Melica, G., Valentini, O. un Bertoldi, P., 2021, *Financing energy renovations at local and regional levels*, EUR 30815 EN, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, ISBN 978-92-76-41141-3, doi:10.2760/52526, JRC123755.

⁽²⁾ Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., Della Valle, N. un Economidou, M., 2021, *The role of one-stop shops in energy renovation - a comparative analysis of OSSs cases in Europe, Energy and Buildings*, ISSN 0378-7788, 250, p. 111273, JRC124675.

⁽³⁾ Attiecībā uz atbalstu investīcijām energoefektivitātes paaugstināšanā attiecīgie valsts atbalsta noteikumi ir 38., 38.a pants (atbalsts ēku īpašniekiem un īrniekiem), 38.b pants (atbalsts energopakalpojumu uzņēmumiem (EPU)) un 39. pants (atbalsts, ko piešķir ar finanšu starpnieku starpniecību) Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (VGAR) par valsts atbalstu un 4.1. iedaļa (atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistīšanai, arī atbalstot atjaunīgo enerģiju un energoefektivitāti), 4.2. iedaļa (atbalsts ēku energoefektivitātes un vidiskā snieguma uzlabošanai) un 4.10. iedaļa (atbalsts centralizētai siltumapgādei un aukstumapgādei) Pamatnostādņēs par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (CEEAG).

⁽⁴⁾ Ietverot tehnisko atbalstu gan plānošanai un kvalitātes nodrošināšanai, gan darbu uzraudzībai pēc ekspluatācijas uzsākšanas.

⁽⁵⁾ Boza-Kiss, B., Bertoldi, P., Della Valle, N. un Economidou, M., 2021, *One-stop shops for residential building energy renovation in the EU*, EUR 30762 EN, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, ISBN 978-92-76-40100-1, doi:10.2760/245015, JRC125380.

finanšu iestādēm. Aizdevuma termiņš var būt līdz pat 25 gadiem, un tas ir atkarīgs no konkrētās renovācijas kalpošanas laika. Darbiem tiek nodrošināts iepriekšējs finansējums, un atmaksa tiek veikta tikai projekta beigās. Lai nodrošinātu pieejamību cenas ziņā, ikmēneša maksājumos tiek ņemts vērā prognozētais enerģijas ietaupījums. Saņēmēji ar zemiem ienākumiem, kuri nevar atļauties atmaksāt aizdevumu, var izmantot arī finansiālo palīdzību, ko sniedz valsts mājokļu iestāde ANAH. Mājsaimniecībām tiek sniegts arī tehniskais atbalsts, citastarp mājokļa termoaudits, konsultācijas par renovācijas darbiem un potenciālo enerģijas ietaupījumu, atbalsts uzņēmumu piesaistē, uzraudzība renovācijas laikā un turpmākā enerģijas patēriņa uzraudzība.

2.1.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle, lai izpildītu prasību

Dalībvalstis varētu izpildīt šo prasību veicināt finansēšanas mehānismu izveidi, kā arī dotāciju, finanšu instrumentu un tehniskās palīdzības kombinēšanu, izmantojot dažādas darbības:

- **racionalizēt tiesisko regulējumu, lai būtu iespējams apvienot vairākus ES un valsts finansējuma avotus** un kombinēt dotācijas, finanšu instrumentus un tehnisko palīdzību no dažādiem mehānismiem;
- **nodrošināt ciešu koordināciju starp dažādiem energoefektivitātes finansēšanas avotiem, ņemot vērā mērķgrupas galīgo saņēmēju vajadzības.** Piemēram, gaidāmo valsts budžeta atbalstu no Sociālā klimata fonda ⁽⁶⁾ energoefektivitātes pasākumiem mazaizsargātās mājsaimniecībās varētu sniegt arī ar finanšu starpnieku starpniecību, un dalībvalstis jau tagad varētu plānot, kā šādus pasākumus iekļaut sociālajos klimata plānos, kas tiks iesniegti līdz 2025. gada jūnijam, un ieviest integrētu atbalsta sistēmu investīcijām energoefektivitātes jomā;
- **izveidot specializētas zināšanas valsts attīstību veicinošās bankās vai līdzīgās valsts iestādēs, kas veicina kapitāla investīcijas energoefektivitātē, jo īpaši par finanšu instrumentu apvienošanu ar valsts dotāciju programmām;**
- **veicināt tehniskās palīdzības mehānismu izveidi valsts vai attiecīgā gadījumā reģionālā līmenī.** Tehniskās palīdzības struktūras var aktīvi sadarboties ar vietējām pārvaldes iestādēm un vietējiem uzņēmumiem, lai sniegtu finansiālu atbalstu un veicinātu dažādu finansējuma avotu apvienošanu efektivitātes uzlabošanai. Šai nolūkā Eiropas Komisija un Eiropas Investīciju banka var atbalstīt dalībvalstis tehniskās palīdzības mehānismu ieviešanā valsts un reģionālā līmenī, pamatojoties uz ELENA modeli;
- **izveidot vienas pieturas aģentūras valsts, reģionālā vai vietējā līmenī ⁽⁷⁾.** Šādas shēmas proaktīvi sniedz gan tehnisku, gan finansiālu atbalstu uzņēmumiem energoefektivitātes uzlabošanai savās telpās un/vai mājokļu īpašniekiem, kas apdzīvo mājokli, vai īrniekiem, kuri vēlas uzlabot savu mājokļu energoefektivitāti. Tās var palīdzēt izveidot uzticēšanos, skaidri nosakot atbildību un korektīvos pasākumus, ja rodas problēmas saistībā ar būvdarbiem, un var būt noderīgas arī grūti sasniedzamu iedzīvotāju grupu atbalstam. Vienas pieturas aģentūrām var būt arī būtiska nozīme, apvienojot vairākas mājsaimniecības ar līdzīgām pāraprīkošanas vajadzībām, tādējādi darbojoties kā projektu agregatoriem, radot apjomradītus ietaupījumus, samazinot administratīvo un kvalitātes nodrošināšanas slogu atsevišķiem īpašniekiem, kas apdzīvo mājokli, un ļaujot standartizēt un apkopot projektus finanšu ieguldītājiem un parādu pārfinansēšanas mērķiem.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Pamatnostādnēs par pārstrādātās EED 23. pantu sīkāk izklāstīti noteikumi par vienas pieturas aģentūru izveidi energoefektivitātes mērķu atbalstam.

2.2. Energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu veicināšana

2-2. tabula.

30. panta 3. punkta pirmais teikums

Nr.	30. panta punkts
3. punkts, pirmais teikums	Dalībvalstis pieņem pasākumus, ar ko veicina energoefektivitātei veltītus aizdevumu produktus, piemēram, zaļos hipotekāros kredītus un zaļos aizdevumus (nodrošinātus un nenodrošinātus), un nodrošina, ka finanšu iestādes tos plaši un nediskriminējoši piedāvā un ka tie redzami un pieejami patērētājiem.

2.2.1. Prasības tvērums un mērķi

Energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produkti ir aizdevumi, kas aptver energoefektivitātes pasākumu sākotnējās investīciju izmaksas. Energoefektivitātei paredzēti aizdevumi ietver dažādus parāda finansēšanas instrumentus, sākot no standarta aizdevumiem energoefektivitātes pasākumiem līdz inovatīvākiem aizdevumu produktiem, piemēram, energoefektivitātes hipotekārajiem kredītiem, zaļajiem patēriņa kredītiem, kā arī rēķinos un nodokļos bāzētai finansēšanai. Šos produktus var piedāvāt dažādu veidu aizdevēji, arī valsts iestādes, bankas, komunālo pakalpojumu uzņēmumi u. c., un tos var saņemt plašs aizņēmēju loks, arī mājokļu īpašnieki, īrnieki, uzņēmumi, energopakalpojumu uzņēmumi (EPU) un sabiedriskās organizācijas.

Energoefektīvus aizdevumu produktus parasti sniedz, izmantojot divus galvenos kanālus:

- kredītlīnijas, kas ir aizdevumu iespējas, kuras piedāvā bankas vai citas finanšu iestādes ar konkrētu mērķi finansēt energoefektivitātes pasākumus. Topošajos energoefektivitātes finansēšanas tirgos energoefektivitātes kredītlīnijas ideālā gadījumā būtu jānodrošina valsts un daudzpusējām bankām. Tirgiem nobriestot, vietējās komercbankas var izveidot specializētas privātas energoefektivitātes kredītlīnijas (piem., zaļos hipotekāros kredītus);
- specializētus fondus, kas ir instrumenti ar īpašām pilnvarām investēt energoefektivitātes pasākumos, bieži vien koncentrējoties uz konkrētām nozarēm (piem., uz ēkām vai rūpniecību). Specializētajiem fondiem būtu jāpiedāvā parāda instrumenti, kā arī pašu kapitāla, hibrīda instrumenti un aizdevumu garantijas. Šajos fondos var būt tikai privātais kapitāls, tikai publiskais kapitāls vai gan privātā, gan publiskā sektora ieguldījumi. Kā piemēru var minēt daudzās dalībvalstīs pastāvošos valsts energoefektivitātes fondus, kas sīkāk tiks aplūkoti 3. iedaļā.

Lai palielinātu energoefektivitātei paredzēto finansējumu, dalībvalstīm būtu jāatbalsta finanšu iestādes, jo īpaši komercbankas un valsts organizācijas, kas veicina kapitāla investīcijas. Jo īpaši kredītiestādēm ir būtiska nozīme energoefektivitātei paredzētu aizdevumu apjoma palielināšanā. Vairākas komercbankas Eiropā piedāvā zaļos patēriņa kredītus un zaļos hipotekāros kredītus, kā arī ir izstrādājušas stratēģijas un mērķrādītājus atsevišķu aizdevumu portfeļu zaļināšanai. Arī privātklientu banku sistēma var izmantot labi attīstītu un plaši izplatītu organizatorisko struktūru, lai sniegtu konsultatīvos pakalpojumus un palīgpakalpojumus, atbalstot prasības un iespējas, kas saistītas ar zaļajiem aizdevumiem, pamatojoties uz tiešām un stabilām attiecībām ar ēku īpašniekiem un uzņēmumiem.

Šajā nolūkā dalībvalstīm un tirgus dalībniekiem tiek ieteikts pienācīgi izmantot ES ilgtspējīgas finansēšanas sistēmas un kapitāla tirgu savienības (KTS) instrumentus, standartus un marķējumus, jo īpaši ņemot vērā ES taksonomijas lomu, lai palīdzētu mobilizēt privāto finansējumu vidiski ilgtspējīgām darbībām un iespējām, arī augstas klases investīcijām energoefektivitātē.

Lai atbalstītu energoefektivitātes pasākumu ieviešanu, zaļajiem patēriņa kredītiem parasti ir garāki atmaksas termiņi nekā vispārējiem patēriņa kredītiem, zemākas un/vai fiksētas procentu likmes, kā arī bieži vien nav nodrošinājuma prasību⁽⁸⁾. Zaļos patēriņa kredītus var izmantot energoefektivitātes pasākumu atbalstam, iegādājoties energoefektīvas iekārtas, tehnoloģijas vai ierīces, kā arī mērķorientētiem ēku renovācijas pasākumiem. Līdzīgi arī ar zaļajiem hipotekārajiem kredītiem aizņēmēji tiek mudināti uzlabot savu ēku energoefektivitāti un/vai iegādāties energoefektīvus mājokļus, jo tiek piedāvāti izdevīgāki nosacījumi nekā standarta hipotekārajiem kredītiem. Tālāk 2. izcēlumā ir sniegts piemērs: Rumānijas Zaļo mājokļu un zaļo hipotekāro kredītu programma.

⁽⁸⁾ Nodrošinājums jeb ķīla ir aktīvs, ko aizņēmējs iekļā aizdevējam gadījumam, ja aizņēmējs neizpilda atmaksāšanas saistības. Aizdevumi, kas ir nodrošināti, bieži tiek izsniegti par lētāku likmi nekā aizdevumi bez nodrošinājuma, bet ar lielāku risku aizņēmējam.

2. izcēlums. Rumānijas Zaļo mājokļu un zaļo hipotekāro kredītu programma

Rumānijas Zaļo mājokļu un zaļo hipotekāro kredītu programma tika izveidota 2012. gadā ar Eiropas Komisijas finansējumu⁽⁹⁾. To veido divi elementi: 1) Rumānijas Zaļo ēku padomes (RoGBC) piešķirtais zaļo māju sertifikāts un 2) zaļie hipotekārie kredīti, ko komercbankas izsniedz RoGBC sertificēto māju pircējiem. Visas bankas, kas Rumānijā piedāvā hipotekāros kredītus, var piedalīties, ja tās piekrīt pieņemt RoGBC kritērijus un neatkarīgu zaļo māju sertifikācijas sistēmu un piedāvā samazinātas procentu likmes RoGBC sertificētām mājām. Piedāvātie hipotekārie kredīti neietver valsts subsīdijas. Bankas piedāvā zemākas procentu likmes, jo sertificētiem zaļajiem mājokļiem ir gan mazāks hipotekāro kredītsaistību neizpildes risks, gan augstāks aktīvu novērtējums. Rumānijas Nacionālā banka arī ļauj zaļo mājokļu pircējiem aplēsto enerģijas ietaupījumu ieskaitīt aizdevumu pieteikumos kā papildu ienākumu avotu, tādējādi dodot iespēju aizņēmējiem saņemt lielākus aizdevumus renovācijai vai būvniecībai energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām.

Turklāt 30. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka finanšu iestādes plaši un nediskriminējoši piedāvā energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktus un ka tie ir redzami un pieejami patērētājiem⁽¹⁰⁾. Lai īstenotu šo prasību, būtu jāņem vērā šādi pasākumi:

- lai nodrošinātu plašu piedāvājumu, būtu lietderīgi atbalstīt plaukstoša valsts energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu tirgus attīstību un nodrošināt, ka potenciālajiem klientiem ir pieejams būtisks un diferencēts specializētu finanšu produktu klāsts un viņi var izvēlēties no šā piedāvājuma;
- lai nodrošinātu nediskriminējošu piedāvājumu salīdzinājumā ar citiem finanšu produktiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka finanšu iestāžu uzņēmumi, kas apkalpo privātklientus, izmanto pieejamo specializēto energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu (hipotekāro un patēriņa kredītu) piedāvājumu. Potenciālie klienti būtu jāinformē par energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu esību, un šāda veida produkti — sagaidāms, ka ar izdevīgākiem nosacījumiem — būtu vienmēr jāpiedāvā klientiem, ja tie labāk atbilst viņu vajadzībām.

Tādēļ dalībvalstīm ir jānodrošina, lai energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produkti tiktu piedāvāti plaši un nediskriminējoši un būtu redzami un pieejami patērētājiem. Dalībvalstis to varētu darīt, valsts tiesību aktos ieviešot pienākumu finanšu iestādēm skaidri izvērtēt esošo vai potenciālo klientu ieinteresētību uzlabot savu aktīvu (piem., dzīvojamo un komerciālo īpašumu; ierīču un iekārtu) energoefektivitāti un, pamatojoties uz šādu ieinteresētību, proaktīvi darīt pieejamus energoefektīvus aizdevumu produktus, kas atbilst klientu vajadzībām. Energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu piedāvājumam jebkurā gadījumā būtu jāatbilst Patēriņa kredītu direktīvai⁽¹¹⁾ un Hipotekāro kredītu direktīvai⁽¹²⁾, kā arī Eiropas Banku iestādes 2020. gada pamatnostādņem par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību finanšu iestādēm, uz kurām attiecas darbības joma⁽¹³⁾.

Lai nodrošinātu, ka valstī ir pieejams plašs energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu piedāvājums, dalībvalstīm ir jāpieņem pasākumi, kas veicina šā tirgus attīstību, īstenojot dažus no 2.2.2. iedaļā aprakstītajiem rīcībpolitikas pasākumiem un regulējuma pārskatīšanu.

Turklāt dalībvalstīm būs jāuzrauga valsts tirgus, lai nodrošinātu, ka patērētāji gūst labumu no energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu ieviešanas, šādā nolūkā novērtējot, vai šie produkti ir izstrādāti tā, lai samazinātu izmaksas un riskus, kas saistīti ar investīcijām energoefektivitātes pasākumos, un vai kredītiestādes ņem vērā, ka investīcijām energoefektivitātē ir mazāks saistību neizpildes risks, ja tas ir pamatots ar ticamiem pierādījumiem. Turklāt energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produkti būtu jā dara pieejami arī māsājaimniecībām ar zemiem ienākumiem, kuras skar enerģētiskā nabadzība un/vai kuras dzīvo sociālajos mājokļos, ieviešot atbilstošus riska mazināšanas instrumentus un saskaņā ar finanšu stabilitātes noteikumiem⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ Eiropas Komisija, Enerģētikas ģenerāldirektorāts, 2022. gada ziņojums par ēku, MVU un rūpniecības energoefektivitātes finansēšanas prakses attīstību: galīgais ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs.

⁽¹⁰⁾ Pārstrādātās EED 30. panta pienākumu īstenošanai nevajadzētu apdraudēt ES finanšu stabilitāti.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2225 (2023. gada 18. oktobris) par patērētāju kredītīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010.

⁽¹³⁾ Eiropas Banku iestāde, EBA/GL/2020/06, 2020. gada 29. maijs.

⁽¹⁴⁾ Francijas valdības programma *Prêt Avance Renovation* ir piemērs hipotekārajam kredītam, kas paredzēts māsājaimniecībām ar zemiem ienākumiem, kuras vēlas finansēt mājokļa renovācijas darbus energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām.

Atspoguļojot nediskriminēšanas principu, gan enerģijas ietaupījums (nākotnes negatīvie izdevumi), gan pamatā esošā aktīva novērtējums (ja tas ietekmē potenciālā aizņēmēja finansiālo stāvokli) būtu jāuzskata par kritērijiem, ko finanšu iestāde ņem vērā, piedāvājot energoefektivitātei paredzētu aizdevumu. Šajā kontekstā enerģijas ietaupījums, kas sagaidāms energoefektivitātes investīcijas rezultātā, būtu jāuzskata par vienu no dažādajiem rādītājiem patērētāja kredītspējas novērtēšanā. Faktiski, novērtējot aizņēmēja spēju pildīt saistības saskaņā ar kredītīgumu, iestādēm un kreditoriem ir jāņem vērā attiecīgie faktori, kas varētu ietekmēt aizņēmēja pašreizējo un turpmāko spēju atmaksāt kredītu, piemēram, enerģijas (izmaksu) ietaupījumi vai mājokļa stāvoklis, vienlaikus izvairoties no nepamatotām grūtībām un pārmērīgām parādsaistībām ⁽¹⁵⁾.

2.2.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle, lai izpildītu prasību

Dalībvalstis var izpildīt šo prasību nodrošināt plašu un nediskriminējošu energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu piedāvājumu, piemēram, izmantojot šādus pasākumus:

- **izstrādāt nepieciešamo tiesisko regulējumu.** Ar valstu tiesību aktiem būtu jānosaka pienākums finanšu iestādēm novērtēt esošo un potenciālo klientu ieinteresētību uzlabot savu aktīvu energoefektivitāti un/vai iegādāties energoefektīvas iekārtas, kā arī pienākums piedāvāt viņiem specializētu energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu, kas vislabāk atbilst viņu interesēm. Turklāt dalībvalstīm būtu jānosaka, ka finanšu iestādēm ir jāpiedāvā energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produkti, kas atbilst dažādu veidu klientu un tirgus segmentu (mājokļi, komercplatības, rūpniecības platības, publiskais sektors utt.) vajadzībām, lai potenciālajiem klientiem tirgū būtu pieejams plašs risinājumu klāsts;
- **pieņemt noteikumus, kas nodrošina nediskriminēšanu energoefektivitātei paredzētu aizdevumu jomā.** Lai nodrošinātu, ka patērētāji var izvēlēties vispiemērotāko aizdevumu produktu neatkarīgi no piemērojamajiem noteikumiem par riska apsvērumiem, ar regulējumu būtu jānovērš finanšu iestāžu diskriminējoša attieksme pret energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktiem par labu citiem aizdevumu produktiem, kas ir to portfeli. Tas var notikt dažādu iemeslu dēļ, tostarp:
- produkta sarežģītība / administratīvais slogs salīdzinājumā ar citiem produktiem apgrūtina tā izskaidrošanu un īstenošanu. Finanšu iestādēm būtu jānodrošina apmācība saviem darbiniekiem, kas apkalpo privātklientus, lai viņi spētu labāk izskaidrot klientiem energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu robežieguvumus. Dalībvalstis varētu ieviest apmācības un atbalsta programmas, kuru mērķis ir uzlabot iedzīvotāju un uzņēmumu finanšu prātību enerģētikas jomā;
- labākā ieteicamā produkta izvēle, pamatojoties tikai uz procentu likmi, neņemot vērā citus faktorus. Ir svarīgi, lai energoefektivitātes finanšu produkta procentu likme nebūtu augstāka kā parastam finanšu produktam tajā pašā iestādē salīdzināmajam investīciju veidam;
- atalgojuma politika, kas nepamatoti vairāk stimulē parastu finanšu produktu pārdošanu nekā konkurējošu energoefektivitātes finanšu produktu pārdošanu.

Šīs prasības ir piemēri tam, kā finanšu iestādes piemēro principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”.

Dalībvalstīm ir dažādi rīcībpolitikas risinājumi, kā nodrošināt, ka energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produkti netiek diskriminēti salīdzinājumā ar citu veidu produktiem, nodrošinot redzamību un pieejamību patērētājiem:

- **veikt sabiedrības informēšanas kampaņas.** Sabiedrības informēšanas kampaņas var uzlabot informētību par energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktiem un pieejamajām valsts atbalsta shēmām;
- **nodrošināt, ka pieejamie finanšu produkti ir izstrādāti tā, lai līdz minimumam samazinātu aizņēmēja izmaksas un risku.** Pieejamību cenas ziņā var uzlabot, izmantojot darbu priekšfinansēšanu, ilgākus aizdevuma termiņus, ņemot vērā iekārtu kalpošanas laiku, ikmēneša maksājumus, kas ir mazāki vai vienādi ar prognozēto enerģijas ietaupījumu, un iestrādātu mērīšanu un sasniegtā enerģijas ietaupījuma verifikāciju. Lai līdz minimumam samazinātu riskus un izmaksas aizņēmējiem, kā arī riskus finanšu iestādēm, šādu produktu izstrādi varētu papildināt ar atbalstu no valsts riska mazināšanas mehānismiem;

⁽¹⁵⁾ Kā sīkāk izklāstīts Eiropas Banku iestādes 2020. gada Pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību (Eiropas Banku iestāde EBA/GL/2020/06, 2020. gada 29. maijs).

- nodrošināt regulatīvus un finansiālus stimulus finanšu iestādēm, piemēram, sniedzot tehnisko palīdzību, lai atbalstītu jaunu energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu izstrādi un ieviešanu, nodrošināt, ka darbinieki, kas apkalpo privātklientus, ir atbilstoši apmācīti, lai izskaidrotu klientiem energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu robežieguvumus, arī energoefektivitātes projektu *ex post* mērījumus, verifikāciju un atbilstību;
- iekļaut īpašus noteikumus, kas paredzēti māsaimniecībām ar zemiem ienākumiem. Māsaimniecības ar zemiem ienākumiem, iespējams, nevarēs atļauties veikt aizdevuma maksājumus pēc tirgus likmēm, tāpēc būtu jānodrošina papildu finansiāls atbalsts, piemēram, garantijas vai subsidēti valsts aizdevumi. Tos var apvienot ar citiem finansējuma avotiem un tehnisko palīdzību. Tie var būt arī daļa no sociālās nodrošināšanas pabalstiem vai alternatīvs vai papildu veids, kā nodrošināt sociālos enerģijas tarifus dalībvalstīs, kurās tos piemēro;
- izstrādāt īpašas atbalsta shēmas, kuru mērķis ir veicināt energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu pieejamību jauniešiem un gados vecākiem iedzīvotājiem. Atbalsts būtu jādara pieejams visiem īpašniekiem vai īrniekiem neatkarīgi no vecuma un atmaksāšanas perspektīvām. Lai jauniešiem un gados vecākiem iedzīvotājiem būtu pieejami energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produkti, būtu jāsniedz īpašas garantijas.

Turklāt dalībvalstis var izpildīt prasību vēl vairāk veicināt energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktus un savu valsts tirgu, izmantojot šādus atbalsta pasākumus:

- **izveidot publisko zaļo aizdevumu mehānismus vai stiprināt jau esošos.** Publiskie zaļie aizdevumi ir valsts iestāžu piedāvāti vai netieši sponsorēti aizdevumi māsaimniecībām, uzņēmumiem un īrniekiem energoefektivitātes pasākumu sākotnējo izmaksu segšanai. Publiskie aizdevumi parasti ir aizdevumi ar atvieglotiem nosacījumiem, jo tiem ir izdevīgas procentu likmes vai atmaksas termiņi salīdzinājumā ar komerciāliem aizdevumiem. Publiskos zaļos aizdevumus var sniegt valsts energoefektivitātes fonds (sk. 3. iedaļu) un/vai citas valsts iestādes;
- **atvērt privātā sektora finansējumu energoefektivitātes uzlabojumiem.** Dalībvalstis var aktīvi atbalstīt piemērotu aizdevumu produktu piedāvājuma paplašināšanu privātās finanšu iestādēs, piemēram, šādā nolūkā izmantojot tādas riska mazināšanas instrumentus kā aizdevumu garantijas (sk. 2.5. iedaļu), atbalstu projektu izstrādei un izpratnes veicināšanas / informācijas kampaņas.

Lai pārlicinātos, ka zaļo aizdevumu tirgus darbojas labi, dalībvalstīm būtu lietderīgi veikt regulārus tirgus novērtējumus nolūkā pārbaudīt, vai tiek īstenoti iepriekš minētie pasākumi, un izvērtēt, cik lielā mērā dalībvalsts finanšu tirgus atbilst pārstrādātajā EED noteiktajai prasībai nodrošināt plašu un nediskriminējošu energoefektivitātes finanšu produktu piedāvājumu valsts kontekstā. Dalībvalstīm būtu jāveic *ex post* rīcībpolitikas izvērtējums par esošajiem rīcībpolitikas un finansēšanas pasākumiem, ar kuriem tiek atbalstīta energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu ieviešana. Pamatojoties uz šo novērtējumu rezultātiem, dalībvalstīm kopā ar valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāturpina izstrādāt atbilstības uzlabošanas stratēģijas.

2.3. Sekmēt rēķinos un nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas

2-3. tabula.

30. panta 3. punkta otrais teikums

Nr.	30. panta punkts
3. punkts, otrais teikums	Dalībvalstis pieņem pasākumus, ar ko sekmē rēķinos un nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas, ņemot vērā Komisijas norādījumus, kas sniegti saskaņā ar 10. punktu.

2.3.1. Prasības tvērums un mērķi

Rēķinos un nodokļos bāzēta finansēšana atšķiras no citām energoefektivitātes aizdevumu shēmām ar to, ka tiek izmantoti alternatīvi atmaksāšanas kanāli, t. i., enerģijas rēķini, nodokļi un citi ar īpašumu saistīti maksājumi. Tādējādi var samazināt darījuma izmaksas un piedāvāt galalietotājiem ērtus, pazīstamus un uzticamus atmaksāšanas risinājumus.

Rēķinos un nodokļos bāzēta finansēšana ir mājokļa finansēšanas veidi, un tas nozīmē, ka ar tiem tiek izveidoti mehānismi, kas parāda atmaksāšanas saistības no iepriekšējā(-iem) īpašnieka(-iem) nodod nākamajam(-iem) īpašniekam(-iem), saistot parādu ar pašu īpašumu. Var ieviest arī mehānismus, kas ļauj īrniekiem piedalīties aizdevuma atmaksāšanā, papildus mājokļa nodoklim vai enerģijas rēķinam iekasējot maksu, ko daļēji vai pilnībā kompensē samazināta enerģijas patēriņa ietekme. Lai gan rēķinos un nodokļos bāzētas finansēšanas shēmām ir līdzīgas priekšrocības, to struktūra atšķiras, tāpat kā pasākumi, kas nepieciešami, lai atvieglotu to īstenošanu.

Rēķinos bāzēta finansēšana ir metode, ar ko ēku renovāciju energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām finansē, kā atmaksāšanas līdzekli izmantojot komunālo pakalpojumu rēķinu. Rēķinos bāzētas finansēšanas shēmu priekšrocība ir tā, ka tās darījumu izmaksu samazināšanai var izmantot komunālo pakalpojumu uzņēmumu esošās maksājumu sistēmas. Šajās shēmās izmanto komunālo pakalpojumu sniedzēju zināšanas par klientu enerģijas patēriņa modeļiem un rēķinu apmaksas vēsturi, lai noteiktu rezultatīvus energoefektivitātes pasākumus, vienlaikus samazinot aizdevuma saistību neizpildes potenciālo riska faktoru. Rēķinos bāzētas finansēšanas shēmām ir mazākas darījumu izmaksas un mazāks risks, tāpēc tās var piedāvāt pievilcīgus nosacījumus, piemēram, zemas procentu likmes un ilgus termiņus, un var būt plaši pieejamas, ja tiek veikta stingra riska analīze un ieviesti riska mazināšanas pasākumi.

Rēķinos bāzētas finansēšanas shēmu struktūras ievērojami atšķiras. Dažās shēmās finansējumu renovācijai energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām nodrošina tieši energoapgādes uzņēmums; citās to nodrošina privāta trešā persona, bet komunālo pakalpojumu sniedzējs darbojas kā atmaksāšanas starpnieks. Attiecīgā gadījumā, proti, ja rēķinos bāzētas finansēšanas shēmas tiek īstenotas kā kredītlīgums, nevis kā pakalpojums, rēķinos bāzētas finansēšanas shēmām ir jāatbilst Patēriņa kredītu direktīvai un tiesību aktiem par patērētāju aizsardzību enerģētikas jomā. Šādos gadījumos, novērtējot patērētāja kredītspēju, varētu ņemt vērā enerģijas ietaupījumus, ko paredzēts gūt no investīcijām energoefektivitātē, ja vien ir iespējams ar pietiekamiem pierādījumiem pārliecināties, ka patēriņa kredīts patērētājam nākotnē dos ienākumus. Saskaņā ar nesen pieņemtajiem noteikumiem par patērētāju kredītlīgumiem patērētāju kredītspējas novērtējums, t. i., novērtējums par spēju ilgspējīgi atmaksāt kredītu, būtu jābalsta uz informāciju par patērētāja finansiālo un ekonomisko stāvokli⁽¹⁶⁾, piemēram, uz pierādījumiem par ienākumiem vai citiem atmaksāšanas avotiem, arī paredzamo enerģijas ietaupījumu. Tālāk 3. izcēlumā ir sniegts piemērs par rēķinos bāzētas finansēšanas shēmu, kas īstenoja ar Latvijas programmu "Sunshine".

3. izcēlums. Latvijas programma "Sunshine" un Latvijas Ēku energoefektivitātes fonds

Programma "Sunshine" tika uzsākta kā pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projekts, lai atbalstītu Latvijas salīdzinoši neefektīvo ēku fonda padziļinātu pārjaunošanu⁽¹⁷⁾. Katru projektu īsteno EPU⁽¹⁸⁾, kas veic lielus daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku renovācijas darbus, piemēram, ēku norobežojošo konstrukciju pārapsūšanu, siltumapgādes cauruļvadu izolāciju, vadības sistēmu uzstādīšanu u. c.. Projektu pamatā ir energoefektivitātes līgums, kurā EPU garantē, ka renovācijas rezultātā tiks panākts noteikts enerģijas ietaupījuma līmenis. Projektu finansējumu līdz 40 % apmērā nodrošina Eiropas Reģionālās attīstības fonds, bet pārējo daļu iegūst, izmantojot rēķinos bāzētu finansēšanu.

Galalietotāji turpina maksāt tādu pašu ikmēneša rēķinu kā pirms renovācijas. Rēķins tiek maksāts namu apsaimniekošanas uzņēmumam, kas ietaupījumus no renovācijas energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām izmanto, lai samaksātu EPU. Šādas rēķinos bāzētas finansēšanas vienošanās tiek noslēgtas uz pirmajiem 20 gadiem. Tā kā renovācijas vidējais kalpošanas laiks ir 30 gadi, galalietotāji gūs labumu no enerģijas ietaupījuma nākotnē. Renovētajās ēkās mājokļu vērtība uzreiz palielinās par 20–30 %.

Nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas nodrošina māsaimniecībām vai uzņēmumiem iespēju saņemt aizdevumu, lai segtu dzīvojamo vai komerciālo ēku renovācijas, energoefektīvu ierīču vai iekārtu iegādes vai citu energoapgādes procesu uzlabošanas izmaksas, un kā atmaksāšanas līdzekli izmanto īpašus nodokļus un/vai citus ar īpašumu saistītus maksājumus. Ja ēka tiek izīrēta, atkarībā no shēmas, aizdevumu var atmaksāt īrnieks, maksājot nodokļus un/vai citus maksājumus un vienlaikus gūstot labumu no enerģijas ietaupījuma. Nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas kā mājokļa finansēšanas veids

⁽¹⁶⁾ Kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 18. oktobra Direktīvā (ES) 2023/2225 par patērētāju kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK.

⁽¹⁷⁾ *RenOnBill*, 2020, *Overview of On-Bill Building Energy Renovation Schemes* (Pārskats par rēķinos bāzētas finansēšanas shēmām ēku renovācijai energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām). Šis projekts saņēma finansējumu no Eiropas Savienības pētniecības un inovāciju pamatprogrammas "Apvārsnis 2020".

⁽¹⁸⁾ EPU nodrošina kapitālu un tehnisko atbalstu māsaimniecībām un uzņēmumiem, lai tie īstētu energotaupības pasākumus, un pretī saņem daļu no peļņas, kas nākotnē tiks gūta no enerģijas ietaupījuma.

ietver mehānismus, kas ļauj iepriekšējam(-iem) īpašuma īpašniekam(-iem) nodot parādu nākamajam(-iem) īpašniekam (-iem), neveicot obligātu tā likvidāciju, proti, ja ēka tiek pārdota, "aizdevumu" var atmaksāt vai, ja tam piekrīt jaunais(-ie) īpašnieks(-i), to var pārņemt. Tas, ka nodokļos bāzēta finansēšana ievieš vienkāršus parāda nodošanas mehānismus, palīdz pārvarēt īpašuma īpašnieku neieinteresētību investēt energoefektivitātes pasākumos ar ilgu atmaksāšanās periodu, ja viņi domā, ka īpašums viņiem piederēs tikai īsāku laiku.

Nodokļos bāzēta finansēšana ir radusies Amerikas Savienotajās Valstīs kā īpašumā novērtēta tīra enerģija (*Property Assessed Clean Energy — PACE*), un šajā gadījumā atmaksāšana tiek veikta kā ēkas īpašnieka samaksātā nekustamā īpašuma nodokļa papildinājums. *PACE* aizdevumi ir nodrošināti ar nekustamā īpašuma nodokļa apķīlāšanu⁽¹⁹⁾, tāpēc atmaksāšanas pienākums tiek nodots kopā ar īpašuma īpašumtiesībām. Nodokļos bāzētu finansēšanu var nodrošināt vai nu no publiskiem avotiem, piemēram, no pašvaldībām, vai arī no privātiem līdzekļiem. Ja finansējums ir privāts, publiskā sektora uzdevums ir darboties kā atmaksāšanas starpniekam, integrējot aizdevuma maksājumus nodokļu iekasēšanā, un, ja kredītīgums ir noslēgts tieši starp klientu un trešo personu, tam būtu jāatbilst Patēriņa kredītu direktīvai⁽²⁰⁾ un Hipotekāro kredītu direktīvai⁽²¹⁾. Publiskais sektors var arī piedalīties parādu piedziņā vai pat darboties kā starpnieks ieņēmumus nenesošu aizdevumu gadījumā, piemēram, ieviešot papildu riska segšanas instrumentus, tādējādi samazinot investoru risku. Ņemot vērā to, ka, pateicoties publiskā sektora līdzdalībai finansēšanas shēmā, aizdevēju risks ir samazināts, aizdevumus, kas piešķirti ar nodokļos bāzētas finansēšanas shēmām, bieži vien var piešķirt ar izdevīgiem nosacījumiem, piemēram, ar zemākām procentu likmēm, zemākiem sākotnējiem naudas maksājumiem un ilgākiem atmaksas termiņiem.

2.3.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle, lai izpildītu prasību

Lai izpildītu pārstrādātās EED prasības attiecībā uz rēķinos un nodokļos bāzētas finansēšanas shēmu veicināšanu, dalībvalstis varētu apsvērt iespēju pieņemt tiesību aktus vai noteikumus nolūkā novērst regulatīvos šķēršļus un dot iespēju šādu shēmu attīstībai valsts kontekstā, kā arī rīcībpolitikas pasākumus un atbalsta sistēmu nolūkā maksimāli palielināt rēķinos un nodokļos bāzētas finansēšanas shēmu ieviešanu, ja tas ir būtiski, lai sasniegtu 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītājus.

Attiecībā uz rēķinos bāzēto finansēšanu dalībvalstīm būs jāveic pasākumi, lai izpildītu šo prasību, un tie būs atkarīgi no attiecīgās valsts apstākļiem. Lai atbalstītu to īstenošanu, var būt nepieciešami šādi pasākumi:

- **noteikt komunālo pakalpojumu sniedzēju tiesības nodrošināt finansējumu energoefektivitātei.** Attiecībā uz komunālo pakalpojumu sniedzēju finansētām shēmām dalībvalstīm, iespējams, būs jāgroza kreditoru tiesību akti, lai apstiprinātu, ka komunālo pakalpojumu sniedzējiem ir juridiskas tiesības piešķirt kredītu renovācijai. Var būt nepieciešamas papildu reformas attiecībā uz komunālo pakalpojumu sniedzēju sniegto aizdevumu maksimālo ilgumu un apjomu;
- **nodrošināt patērētāju aizsardzību.** Dalībvalstīm būtu jāpieprasa, lai rēķinos bāzētas finansēšanas pakalpojumu sniedzēji informētu aizņēmējus par riskiem un ieguvumiem, ko šī shēma ietver, tālab izmantojot īpašu kampaņu un obligātas informācijas prasības. Ja šādas finansēšanas shēmas tiek īstenotas kā kredītīgumi, tām ir jāatbilst Patēriņa kredītu un Hipotekāro kredītu direktīvām;
- **koordinēt īstenošanu, ko veic pilnvarotas valsts iestādes.** Lai nodrošinātu rēķinos bāzētu finansēšanu, ir jāsadarbības plašam ieinteresēto personu lokam, arī energoapgādes uzņēmumiem, finanšu iestādēm, energoapgādes renovācijas tirgus dalībniekiem un enerģētikas regulatoriem, kā arī mājokļu īpašniekiem un īrniekiem. Valdībām, iespējams, būs jāuzņemas koordinatora loma, uzticot strukturām izpētīt un plānot rēķinos bāzētas finansēšanas ieviešanu sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām;
- **nodrošināt riska mazināšanu.** Dalībvalstīm, iespējams, būs jāsniedz finansāls atbalsts izmēģinājuma shēmām (piem., ar aizdevumu garantijām), ja privātie aizdevēji tās uzskata par riskantām;
- **nodrošināt pietiekamu naudas plūsmu vērienīguma sasniegšanai.** Kad shēma būs izveidota, dalībvalstīm, iespējams, būs jānodrošina, ka īstenošanas strukturai (piem., komunālo pakalpojumu sniedzējam vai EPU) ir pietiekama naudas plūsma darbības apjoma palielināšanai. Piemēram, valsts energoefektivitātes fonds varētu iegādāties rēķinos bāzētas finansēšanas shēmas debitoru parādus;

⁽¹⁹⁾ Ķīla ir nodrošinājuma veids, kas piešķirts attiecībā uz priekšmetu vai īpašumu, lai nodrošinātu parāda atmaksu.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/2225 (2023. gada 18. oktobris) par patērētāju kredītīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK.

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010.

- **precizēt rēķinos bāzētas daudzdzīvokļu ēku finansēšanas procesu un juridisko struktūru.** Rēķinos bāzētas finansēšanas shēmas bieži vien ir pievilcīgs risinājums daudzdzīvokļu ēku renovācijai, tomēr lēmumu pieņemšanas procesa sadrumstalotība var kavēt centienus panākt vienprātību. Dalībvalstīm, iespējams, būs jāreformē horizontālie īpašumtiesību akti, ar ko reglamentē lēmumus par renovāciju, daudzdzīvokļu ēkās izmantojot rēķinos bāzētu finansēšanu, un jānosaka, kā sadalīt atbildību starp kopīpašniekiem, piemēram, atsitiena fenomena vai patērētāju attieksmes izraisīta enerģijas patēriņa pieauguma gadījumā;
- **nodrošināt pārvedamus parādus.** Iespējams, būs nepieciešamas turpmākas reformas, lai nodrošinātu, ka rēķinos bāzētas finansēšanas shēmas ļauj renovācijas izmaksas sadalīt starp ēkas īpašniekiem un īrniekiem un ka īpašnieka, īrnieka vai enerģijas piegādātāja maiņas gadījumā parādi var tikt likumīgi nodoti.

Dalībvalstīm būs jāīsteno dažādi pasākumi, lai izpildītu prasību atvieglot īstenošanu un valsts līmenī izveidot labvēlīgu regulatīvo un tiesisko regulējumu nodokļos bāzētai finansēšanai. Tāpat kā attiecībā uz rēķinos bāzētu finansēšanu, arī šajā gadījumā konkrētas reformas būs atkarīgas no valsts apstākļiem, bet kopumā tas ietvers šādu pasākumu kombināciju:

- **reformēt noteikumus un sistēmas, kas attiecas uz īpašuma nodokļiem un ķīlas tiesībām, lai varētu īstenot nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas.** Dalībvalstīm, iespējams, būs jāreformē ar nekustamo īpašumu saistītie nodokļu tiesību akti un sistēmas, lai ļautu veikt papildu maksājumus par renovāciju energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām. Var būt nepieciešamas reformas tiesību aktos, kas saistīti ar īpašuma apgrūtinājumiem un īpašuma nodokļu prioritāti attiecībā pret hipotekārajiem kredītiem;
- **nodrošināt iedarbīgas izpildes procedūras.** Dalībvalstīm, iespējams, būs jāizveido vai jāpastiprina izpildes procedūras nodokļu parādu gadījumā. Iespējams, būs arī jāizveido vai jāpilnvaro valsts aģentūra, kas iejauktos parādu piedziņas procesā ienākumus nenesošu aizdevumu gadījumā;
- **veicināt vienas pieturas aģentūru izveidi. Nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas var būt rezultatīvākas, ja tās īsteno vienas pieturas aģentūrās, kas piedāvā pakalpojumu kopumu renovācijai energoefektivitātes uzlabošanas vajadzībām, arī nodokļos bāzētu finansēšanu. Vienas pieturas aģentūras var arī atbalstīt mazaizsargātos īrniekus, lai renovācijā iesaistītu nekustamā īpašuma īpašniekus⁽²²⁾;**
- **uzlabot patērētāju informētību, apmācību un patērētāju aizsardzību.** Dalībvalstīm, iespējams, būs arī jāuzlabo patērētāju informētība un finanšu pratība, jo īpaši pievēršot uzmanību patērētāju pamatprasmēm, kas saistītas ar finanšu pratību enerģētikas jomā, kā arī nodokļos bāzētas finansēšanas shēmu priekšrocībām un pieejamībai un ar tām saistītajiem riskiem⁽²³⁾. Finansēšanas shēmām, ko īsteno kā kredītīgumus, ir jāatbilst Patēriņa kredītu direktīvai un Hipotekāro kredītu direktīvai, kā arī attiecīgajiem patērētāju aizsardzības noteikumiem.

2.4. Nodrošināt finanšu iestāžu informētību par iespējām piedalīties energoefektivitātes uzlabojumu finansēšanā

2-4. tabula.

30. panta 3. punkta trešais teikums

Nr.	30. panta punkts
3. punkts, trešais teikums	Dalībvalstis nodrošina, ka bankas un citas finanšu iestādes saņem informāciju par iespējām piedalīties energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu finansēšanā, tostarp veidojot publiskā un privātā sektora partnerības.

2.4.1. Prasības tvērums un mērķi

Mērķis ir panākt, lai finanšu iestādes gūtu labumu no informācijas plūsmas par investīciju iespējām, energoefektivitātes tehnoloģijām un paraugpraksi finansējuma struktūrēšanā, ņemot vērā paredzamos enerģijas ietaupījumus.

⁽²²⁾ Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., Della Valle, N. un Economidou, M., 2021, *The role of one-stop shops in energy renovation - a comparative analysis of OSSs cases in Europe, Energy and Buildings*, ISSN 0378-7788, 250, p. 111273, JRC124675.

⁽²³⁾ Della Valle, N. un Bertoldi, P., 2021, *Mobilizing citizens to invest in energy efficiency*, EUR 30675 EN, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, ISBN 978-92-76-36152-7, doi:10.2760/137315, JRC124667.

Valdības atbalstīti valsts iestāžu, finanšu iestāžu un ilgtspējīgas enerģētikas nozares tīkli var izplatīt informāciju par finanšu instrumentiem, kas ir sekmīgi izmantoti, lai atbalstītu investīcijas energoefektivitātē, un kas var būt noderīgi, izstrādājot jaunas un atbilstošas finansēšanas shēmas un instrumentus ES dalībvalstīs. Energoefektivitātes finanšu iestāžu grupa (EEFIG) un ar to saistītie ilgtspējīgas enerģijas investīciju (SEI) forumi, kā arī turpmākie valstu apaļie galdi to dara ES un ļauj valstu ieinteresētajām personām un ekspertiem iesaistīties un sadarboties, lai īstenotu ES energoefektivitātes rīcībpolitiku.

Centrālās datubāzes arī var būt noderīgas, sniedzot būtisku informāciju finanšu iestādēm energoefektivitātes finansēšanas jomā. EEFIG Energoefektivitātes riska mazināšanas platforma (*De-risking Energy Efficiency Platform (DEEP)*) ļauj finanšu iestādēm pārredzami salīdzināt energoefektivitātes investīciju rezultātus; portāls *Odysee-Mure* uzrauga enerģijas patēriņa un efektivitātes tendences un izvērtē energoefektivitātes rīcībpolitikas pasākumus.

Publiskā un privātā sektora partnerības (PPP) piedāvā potenciālu mobilizēt privāto finansējumu un izmantot privāto uzņēmumu zināšanas. PPP var brīvi definēt kā sadarbību starp valsts iestādi un privātu uzņēmumu, lai sniegtu sabiedrisko pakalpojumu vai sasniegtu kādu mērķi. Viens no piemēriem ir SOLAS ilgtspējīgas enerģijas fonds, kas ir Eiropas Investīciju bankas (EIB) un MEAG (*Munich Re* un ERGO aktīvu pārvaldītājs) atbalstīts publiskā un privātā sektora fonds, kurš nodrošina parāda finansējumu EPU, kas īsteno energoefektivitātes projektus un atjaunīgās enerģijas projektus aizskaitītāja ⁽²⁴⁾.

Energoefektivitātes projektu apkopošana un vērtspapīrošana, piemēram, zaļo obligāciju veidā, var arī palīdzēt uzlabot finanšu iestāžu izpratni par iespējām finansēt energoefektivitātes uzlabojumus, citastarp tādas, kurus īsteno, izmantojot PPP. Projektu apvienošana portfeļa finansēšanai, izmantojot PPP, var sniegt finanšu iestādēm tādas plašāka mēroga investīciju iespējas, kurām ir saskaņotas un pazīstamas oficiālās prasības attiecībā uz ziņošanu, tirgus marķēšanu utt. Vērtspapīru emisija otrreizējos tirgos var nodrošināt finanšu iestādēm lielāku likviditāti un palīdzēt uzlabot informētību par investīciju iespējām. Šajā sakarā Eiropas zaļo obligāciju standarti nodrošina vienotu sistēmu zaļo obligāciju emisijai zaļās vērtspapīrošanas nolūkā.

2.4.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle, lai izpildītu prasību

Lai izpildītu šo prasību, dalībvalstis var izmantot dažādus pasākumus:

- **veicināt mācīšanos finanšu iestādēs.** ES pastāvošo energoefektivitātes finansiālā atbalsta mehānismu ciešā koordinācija un pieejamie pārskati sniedz skaidru iespēju veicināt sekmīgu shēmu atkārtošānu un jaunu finansēšanas iniciatīvu ieviešanu jaunās nozarēs un ģeogrāfiskajās teritorijās. Pamatojoties uz SEI forumu un valstu apaļajiem galdiem, dalībvalstis varētu izveidot pastāvīgus informācijas apmaiņas tīklus starp valsts iestādēm, finanšu iestādēm un ilgtspējīgas enerģētikas nozari;
- **izveidot informācijas portālus.** Dalībvalstis varētu arī atbalstīt savstarpēju mācīšanos finanšu iestādēs, izveidojot centralizētus informācijas portālus un nosakot, ka valsts finansētu projektu gadījumā ir obligāti jāziņo centrālajām datubāzēm, piemēram, DEEP;
- **izveidot standartizētus procesus, lai apkopotu neliela apjoma investīcijas energoefektivitātē.** Lai palielinātu informētību par iespējām investēt nelielos energoefektivitātes projektos, dalībvalstis var sadarboties ar privāto sektoru, lai standartizētu investīciju novērtēšanas procesus, līgumu noteikumus un investīciju struktūras, tādējādi veicinot labāku projektu apkopšanu;
- **atbalstīt zaļo obligāciju apkopšanu un emisiju.** Dalībvalstis var arī atbalstīt energoefektivitātes projektu apvienošanu un standartizāciju, lai veicinātu zaļo aizdevumu, zaļo obligāciju vai zaļo vērtspapīru emisiju, sniedzot, piemēram, tehnisko atbalstu un valsts garantijas, lai samazinātu vai sadalītu projekta un/vai aizņēmēja riskus. Šajā sakarā valsts valdības var pieņemt brīvprātīgo ES Zaļo obligāciju standartu ⁽²⁵⁾, kas nodrošina vienotu sistēmu, ar ko standartizēt un regulēt zaļo obligāciju emisijas, vienlaikus pierādot, ka tiek finansēti likumīgi energoefektivitātes projekti, un nodrošinot investoriem mazāku zāļmaldināšanas risku;

⁽²⁴⁾ Eiropas Investīciju banka, 2018, SOLAS ilgtspējīgas enerģijas fonds.

⁽²⁵⁾ Eiropas Komisija, 2020, Eiropas Zaļo obligāciju standarts.

- **īstenot pārredzamu plānošanu un iepirkumu PPP vajadzībām.** Lai palielinātu finanšu iestāžu informētību par iespējām piedalīties PPP, dalībvalstis var publiskot energoefektivitātes PPP plānus, veikt projektu iepirkumus, izmantojot atklātus konkursus publiskās platformās, un nodrošināt, ka PPP publiskā iepirkuma līgumi spēj piesaistīt banku finansējumu;
- **mudināt finanšu iestādes proaktīvi finansēt energoefektivitātes projektus.** Dalībvalstis varētu uzsākt kampaņas, lai mudinātu finanšu iestādes aktīvi finansēt energoefektivitātes projektus, un parakstīt saprašanās memorandus ar banku federācijām, lai noteiktu nozares mēroga mērķus un mērķrādītājus.

2.5. Izveidot aizdevumu garantiju mehānismus energoefektivitātes jomā

2-5. tabula.

30. panta 3. punkta ceturtais teikums

Nr.	30. panta punkts
3. punkts, ceturtais teikums	Dalībvalstis rosina aizdevumu garantiju mehānismu izveidi ieguldījumiem energoefektivitātē.

2.5.1. Prasības tvērums un mērķi

Finanšu iestādes var vilcināties piedāvāt finansējumu energoefektivitātes pasākumu ieviešanai dažādu iemeslu dēļ. Energoefektivitātes tehnoloģijas finanšu iestādēm var būt svešas, un tāpēc tās var tikt uzskatītas par riskantākām. Var tikt arī uzskatīts, ka attiecībā uz maziem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, kā arī mājokļu īpašniekiem ar zemiem ienākumiem pastāv lielāki riski, un tāpēc finanšu iestādes var nevēlēties izsniegt tiem aizdevumus ar pieņemamu procentu likmi un/vai bez nodrošinājuma prasībām. Visbeidzot, finanšu iestādes var uzskatīt, ka pastāv lielāks risks saistībā ar ilgāka termiņa produktiem, kas nepieciešami dažiem energoefektivitātes pasākumiem.

Aizdevumu garantijas ir saistības izmaksāt noteiktu naudas summu aizdevējam nelabvēlīga notikuma gadījumā (piem., maksājuma saistību neizpildes gadījumā). Aizdevumu garantiju mērķis ir mudināt finanšu iestādes izsniegt aizdevumus energoefektivitātes pasākumiem ar atbilstošiem nosacījumiem. Aizdevumu garantijas var strukturēt tā, lai novērstu dažāda veida riskus, arī līgumiskos riskus, maksājumu riskus, izpildes riskus un regulatīvos riskus saistībā ar tarifu korekcijām, izmaiņām valsts atbalsta shēmās utt. Daļējas kredīta garantijas ir solījumi samaksāt pamatsummu un/vai procentus līdz iepriekš noteiktai summai. Daļējas kredīta garantijas var sniegt, pamatojoties uz pirmās kārtas zaudējumiem, kad garantijas sniedzējs atlīdzina aizdevējiem noteiktu summu vai procentuālo daļu no jebkuriem zaudējumiem; vai uz *pari passu* pamata, kad garantijas sniedzējs tiek uzskatīts par līdzvērtīgu citiem kreditoriem. Maksājumu garantijas ir solījumi segt iepriekš noteiktas maksājumu saistības projekta līgumos (piem., rēķinos bāzētas finansēšanas maksājumus). Uz rīcībpolitiku balstītas garantijas sedz aizdevēju risku, ka suverēni aizņēmēji, piemēram, pašvaldības vai valsts komunālo pakalpojumu uzņēmumi, var neizpildīt savas saistības. Termiņa pagarināšana veicina to, lai finanšu iestādes piespīrtu finansējumu ar ilgāku termiņu, izmantojot garantijas, kas paredzētas aizdevumu beigu termiņam.

Garantija samazina projekta un/vai aizņēmēja riska profilu, ļaujot tiem piesaistīt privātos aizdevumus ar izdevīgākiem nosacījumiem (piem., lielākas vērtības, zemākas procentu likmes, ilgāki termiņi, nav nodrošinājuma prasību). Sniedzot bankām un investoriem pārlicību iesaistīties energoefektivitātes projektos, aizdevumu garantijas var palīdzēt projektu izstrādātājiem nodrošināt pietiekama apjoma un termiņa finansējumu. Kā piemēru var minēt Bulgārijas Energoefektivitātes un atjaunīgo energoresursu fondu (sk. 4. izcēlumu).

4. izcēlums. Bulgārijas Energoefektivitātes un atjaunīgo energoresursu fonds

Energoefektivitātes un atjaunīgo energoresursu fonds (EERSF) tika izveidots 2004. gadā, lai veicinātu energoefektivitātes tirgu Bulgārijā. EERSF pārvalda finanšu resursus, ko Bulgārija saņem no Pasaules Vides fonda ar Starptautiskās Rekonstrukcijas un attīstības bankas starpniecību un no citiem līdzekļu devējiem. Tas ir strukturēts kā pašpietiekama komercstruktūra un darbojas kā apgrozības fonds, no aizdevumiem un garantijām iegūtos līdzekļus atkal investējot jaunos projektos. EERSF piedāvā gan aizdevumus ar zemiem procentiem, gan aizdevumu garantijas Bulgārijas uzņēmumiem, pašvaldībām un privātpersonām energoefektivitātes projektiem. Aizdevumu garantiju mehānisms nodrošina gan daļējas kredīta garantijas atsevišķiem projektiem, gan portfeļa garantijas EPU un dzīvojamo ēku portfeļiem.

2.5.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle, lai izpildītu prasību

Dalībvalstīm ir dažādi rīcībpolitikas risinājumi, lai izpildītu prasību izveidot aizdevumu garantiju mehānismu, kas veicinātu aizdevumus investīcijām energoefektivitātes jomā:

- **izveidot aizdevumu garantiju mehānismus esošajās vai jaunās iestādēs.** Aizdevumu garantijas energoefektivitātei varētu izveidot esošajās valsts finanšu iestādēs, piemēram, valsts bankās, vai esošajos valsts fondos. Alternatīvi aizdevumu garantijas varētu būt produkts, ko piedāvā jauns valsts energoefektivitātes fonds (sk. 3. iedaļu). Būs jānodrošina, ka iestāde ir ar pietiekami lielu kapitālu atkarībā no investīciju apjoma energoefektivitātē, ko tā vēlas veicināt;
- **izmanto *InvestEU* programmas dalībvalsts apakšstruktūru.** Izveidojot aizdevumu garantiju mehānismus, dalībvalstis var brīvprātīgi veikt iemaksas *InvestEU* fondā un izveidot dalībvalsts apakšstruktūru. Dalībvalstu ieguldījums kalpos kā ES garantija, ar kuru tiks nodrošināti aizdevumi, garantijas vai kapitāla investīcijas, kas atbilst valstu prioritātēm energoefektivitātes jomā. ES budžeta garantijas, ko sniegs *InvestEU* fonds, gūs labumu no ES augstā kredītreitings, kas varētu piesaistīt ievērojamas investīcijas un novirzīt tās, izmantojot esošos un zināmos aizdevumu produktus, kuri tiek īstenoti visā ES;
- **izmanto ES dalītās pārvaldības finanšu instrumentus saskaņā ar kohēzijas politikas satvaru 2021.–2027. gadam.** Izveidojot aizdevumu garantiju mehānismus, dalībvalstis var izmantot ES dalītās pārvaldības finanšu instrumentus (aizdevumu, garantiju vai pašu kapitāla veidā) saskaņā ar kohēzijas politikas satvaru 2021.–2027. gadam energoefektivitātes jomā. Šis risinājums ļautu dalībvalstīm izmantot juridiskās iespējas apvienot finanšu instrumentus un dotāciju atbalstu saskaņā ar kohēzijas politikas satvaru 2021.–2027. gadam un tādējādi efektīvi palielināt energoefektivitātes investīciju mērogu un sviras efektu;
- **efektīvi izmantot pieejamos dalītās pārvaldības līdzekļus, lai izveidotu shēmu, kurā apvienotas dotācijas un finanšu instrumenti.** Daudzgažu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. plānošanas periodā garantiju finanšu instrumentus un dotācijas var kombinēt, ja tie abi tiek līdzfinansēti no ES dalītās pārvaldības fondiem, piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fonda ⁽²⁶⁾. Aizdevumu garantiju un dotāciju kombinēšana var efektīvi stimulēt investīcijas jaunos vai riskantākos tirgos vai uzņēmējdarbības modeļos;
- **noteikt aizdevumu garantiju tvērumu.** Garantijas var piedāvāt kredīt kvalitātes uzlabošanu atsevišķiem projektiem, piemēram, centralizētās siltumapgādes sistēmu pārjaunošanai vai daudzdzīvokļu ēku renovācijai. Alternatīvi garantijas var piedāvāt aizdevumiem projektu portfeļiem, EPU, reķinos bāzētas finansēšanas shēmām vai specializētam valsts atbalstītam aizdevumu produktam tādu ēku renovācijai, kurām ir sliktākie rādītāji;
- **noteikt, kāda veida aizdevumu garantiju produkti tiks piedāvāti.** Sniegto aizdevumu garantiju veidu(-us) vajadzētu noteikt, ņemot vērā energoefektivitātes investīciju veidu, ko dalībvalstis vēlas atbalstīt saskaņā ar savu stratēģiju, lai sasniegtu 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītājus un izpildītu atjauninātos nacionālos enerģētikas un klimata plānus, kā arī ņemot vērā konkrētos riskus, ar kuriem saskaras energoefektivitātes investīciju veids.

Aizdevumu garantiju sniegšana var būt noderīga, lai izpildītu citas 30. pantā noteiktās prasības, arī izstrādātu un nodrošinātu tādas energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktus kā zaļie patēriņa kredīti un hipotekārie kredīti un reķinos bāzētas finansēšanas shēmas.

2.6. Vietējās zināšanas, tehniskā palīdzība un finansiālais atbalsts individuālās un centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai

2-6. tabula.

30. panta 4. un 5. punkts

Nr.	30. panta punkts
4.	Neskarot LESD 107. un 108. pantu, dalībvalstis veicina finansiālā atbalsta shēmu izveidi, lai palielinātu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu ieviešanu attiecībā uz individuālu un centralizētu siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu būtisku modernizāciju [pārjaunošanu].

⁽²⁶⁾ Eiropas Investīciju banka, 2021, Faktu lapa: Finanšu instrumentu un dotāciju kombinēšana dalītās pārvaldības fondu ietvaros 2021.–2027. gada plānošanas periodā.

-
5. Dalībvalstis veicina vietējo zināšanu un tehniskās palīdzības izveidi, attiecīgā gadījumā izmantojot esošos tīklus un mehānismus, lai konsultētu par paraugpraksi attiecībā uz vietējās centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes dekarbonizācijas panākšanu, piemēram, par piekļuvi īpašam finansiālam atbalstam.
-

2.6.1. Prasības tvērums un mērķi

Saskaņā ar 30. panta 4. un 5. punktu dalībvalstīm ir jāveicina finansiāla atbalsta shēmu izveide individuālo un centralizēto siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai ⁽²⁷⁾. Pārstrādātās EED 26. pantā ir noteikti kritēriji, pēc kuriem centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas kvalificējas kā efektīvas, un laika grafiks, kad šie kritēriji līdz 2050. gadam kļūs stingrāki.

Centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas bieži tiek finansētas, būvētas un ekspluatētas, izmantojot PPP. Valdības var izveidot finansēšanas mehānismus, kas tieši nodrošina aizdevumus vai dotācijas tādām centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, kurās izmanto atjaunīgos energoresursus. Valdības var arī palīdzēt piesaistīt privāto finansējumu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, izmantojot riska dalīšanas mehānismus un stingru pārraudzību, lai pārvarētu koordinācijas problēmas un izveidotu banku finansējumu piesaistīt spējīgus projektus. Dalībvalstīm ir arī jāveicina vietējo zināšanu un tehniskās palīdzības izveide, lai vajadzības gadījumā panāktu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes dekarbonizāciju. Finansējuma piesaistes pasākumi bieži tiek plānoti atsevišķi no pasākumiem, kas paredzēti, lai risinātu regulatīvās un tehniskās problēmas, kas saistītas ar pārjaunošanu energoefektivitātes vajadzībām. Tomēr finansējuma trūkums individuālās un centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai bieži vien ir saistīts ar to, ka vide nav pietiekami labvēlīga, nevis ar kapitāla trūkumu. Papildus regulatīvajiem šķēršļiem renovācijas projekti un programmas var saskarties ar cilvēkresursu ierobežojumiem, arī ar vietējo zināšanu trūkumu energoauditu un energoefektīvu tehnoloģiju jomā, rentabilitātes pētījumiem, projektu plānošanu un vadīšanu, juridiskām, finansiālām un darījumu problēmām u. c.

Publiskā tehniskā palīdzība var būt izšķiroša, lai veicinātu pieprasījumu pēc energoefektivitātes, attīstītu banku finansējumu piesaistīt spējīgu projektu klāstu un veidotu vietējo zināšanu bāzi individuālo un centralizēto siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai. Dažādiem ES mehānismiem, tostarp Eiropas vietējā enerģijas atbalsta (ELENA) programmai, Eiropas Pilsētu mehānismam un pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu izstrādes palīdzībai, ir bijusi būtiska nozīme energoefektivitātes investīciju mobilizēšanā publiskajā infrastruktūrā un privātās ēkās. Saskaņā ar 30. panta 2. punktu dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar Komisiju, lai atkārtotu šos projektu izstrādes palīdzības modeļus valsts, reģionālā un vietējā līmenī. Arī vienas pieturas aģentūru izmantošana ir bijis iedarbīgs risinājums, kas ļauj līdztekus tehniskajai palīdzībai izmantot finansējumu un visaptveroši novērst šķēršļus energoefektivitātes uzlabošanai, citarp centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmās.

2.6.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle, lai izpildītu prasību

Dalībvalstis var izvēlēties izpildīt šo prasību izveidot finansiālā atbalsta shēmas, vietējās zināšanas un tehnisko palīdzību individuālo un centralizēto siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai, izmantojot vairākus pasākumus:

- **ievieš īpašas finansēšanas shēmas vai stiprināt esošās.** Valdības esošo fondu un programmu ietvaros var izveidot finansēšanas mehānismus, kas tieši nodrošina aizdevumus vai dotācijas zaļām centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām. Kā aprakstīts 2.5. iedaļā, privātā finansējuma piesaistīšanai var izmantot arī aizdevumu garantiju mehānismus. Finansēšanas shēmas varētu būt vērstas uz sistēmu operatoriem un/vai EPU, kas īsteno energoefektivitātes pasākumus;
- **nodrošināt tehniskās palīdzības un projektu izstrādes atbalsta mehānismus.** Šie mehānismi var palīdzēt veidot banku finansējumu piesaistīt spējīgu projektu klāstu un vietējās zināšanas, kas nepieciešamas individuālo un centralizēto apkures un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanas programmām. Dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar Komisiju, lai izveidotu projektu izstrādes atbalsta mehānismus valsts, reģionālā un vietējā līmenī;

⁽²⁷⁾ Direktīvas 30. pantā ir noteikts, ka šī prasība neskar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. un 108. pantu par valsts atbalstu. 2022. gada Pamatnostādņu par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (CEEAG) 4.10. iedaļā par atbalstu centralizētai siltumapgādei un aukstumapgādei ir precizēti piemērojami valsts atbalsta noteikumi attiecībā uz valsts finansiālo atbalstu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu modernizācijai.

- **izveidot vienas pieturas aģentūras siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai.** Valsts aģentūrās, komunālo pakalpojumu uzņēmumos, privātklientu bankās, patērētāju organizācijās u. c. var izveidot vienas pieturas aģentūras, kas līdz ar finansējumu sniegtu tehnisko palīdzību un veidotu vietējo prasmju bāzi individuālo un centralizēto siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu pārjaunošanai.

3. VALSTS ENERGOEFEKTIVITĀTES FONDI

3-1. tabula.

30. panta 11., 12., 13., 14. un 15. punkts

Nr.	30. panta punkts
11.	Dalībvalstis var izveidot valsts energoefektivitātes fondu. Šā fonda mērķis ir īstenot energoefektivitātes pasākumus, kas dalībvalstīm palīdz sasniegt valstu energoefektivitātes devumu un indikatīvo trajektoriju, kas minēti 4. panta 2. punktā. Valsts energoefektivitātes fondu var izveidot kā īpašu fondu jau esoša kapitālieguldījumu veicināšanas valsts mehānisma satvarā. Valsts energoefektivitātes fondu var finansēt ar ieņēmumiem no emisijas kvotu izsolēm saskaņā ar ES ETS ēku un transporta sektorā.
12.	Kad dalībvalstis veido valsts energoefektivitātes fondus, kā minēts šā panta 11. punktā, tās izveido finansēšanas instrumentus, tostarp valsts garantijas, lai panāktu, ka tiek vairāk izmantotas privāts investīcijas energoefektivitātē un energoefektivitātes aizdevumu produkti, kā arī inovatīvās shēmas, kas minētas šā panta 3. punktā. Ievērojot 8. panta 3. punktu un 24. pantu, valsts energoefektivitātes fonds atbalsta to, ka pasākumus prioritāri īsteno enerģētiskās nabadzības skarto cilvēku, mazaizsargāto lietotāju, cilvēku mājsaimniecībās ar zemiem ienākumiem un — attiecīgā gadījumā — sociālajos mājokļos dzīvojošo cilvēku vidū. Minētais atbalsts ietver finansējumu energoefektivitātes pasākumiem MVU, lai piesaistītu un atraisītu privāto finansējumu MVU.
13.	Dalībvalstis var publiskajām struktūrām ļaut 6. panta 1. punktā izklāstītos pienākumus izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā veicot iemaksu, kas ir līdzvērtīga investīciju summai, kura nepieciešama, lai izpildītu minētos pienākumus.
14.	Dalībvalstis var noteikt, ka atbildīgās puses savus 8. panta 1. un 4. punktā paredzētos pienākumus var izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā iemaksājot summu, kas ir līdzvērtīga investīcijām, kuras nepieciešamas, lai izpildītu minētos pienākumus.
15.	Ieņēmumus, kas gūti no Lēmumā 406/2009/EK minētajiem ikgadējiem emisiju iedales apjomiem, dalībvalstis var izmantot energoefektivitātes uzlabojumu inovatīva finansējuma izstrādei.

3.1. Tvērums un mērķi

Saskaņā ar 30. panta 11. punktu dalībvalstis var izveidot valsts energoefektivitātes fondu, kura mērķis ir atbalstīt energoefektivitātes pasākumu īstenošanu un palīdzēt dalībvalstīm sasniegt valsts devumu ES 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā. Alternatīvi dalībvalstis var izvēlēties pielāgot esošos valsts energoefektivitātes fondus 30. panta pārskatītajiem noteikumiem. Salīdzinājumā ar 2012. gada Energoefektivitātes direktīvas (kas grozīta 2018. gadā) prasībām pārstrādātajā EED ir precizēts, ka valsts energoefektivitātes fondam būtu jāatbalsta prasības, kas noteiktas 8. panta 3. punktā par energoefektivitātes pienākuma shēmu īstenošanu un 24. pantā par mazaizsargāto lietotāju stiprināšanu un aizsargāšanu

un enerģētiskās nabadzības mazināšanu. Turklāt valsts energoefektivitātes fondiem prioritāri būtu jāatbalsta mazaizsargātie patērētāji, enerģētiskās nabadzības skartie cilvēki un cilvēki, kas dzīvo sociālajos mājokļos, un jāpaplašina finansējums energoefektivitātes pasākumiem MVU. Attiecīgā gadījumā valsts finansiālais atbalsts no valsts energoefektivitātes fondiem būtu jāizstrādā saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai ⁽²⁸⁾.

3.2. Rīcībpolitikas pasākumu izvēle

Dalībvalstis var izvēlēties dažādus risinājumus, kā izveidot vai pārstrukturēt valsts energoefektivitātes fondus:

- **izveidot institucionālo pārvaldības kārtību.** Valsts energoefektivitātes fondu var izveidot kā īpašu fondu jau esoša kapitālieguldījumu veicināšanas valsts mehānisma satvarā. Pārvaldības kārtībā būtu jānosaka, ka fonda mērķis ir īstenot energoefektivitātes pasākumus, lai atbalstītu valsts energoefektivitātes mērķu sasniegšanu, un būtu jānosaka pārskatatbildība;
- **noteikt, kā fonds tiks kapitalizēts.** Valsts energoefektivitātes fondu var kapitalizēt no valsts budžeta, ES finansēšanas programmām vai ieņēmumiem, kas gūti no emisijas kvotu izsolēm ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā. Veidojot un nosakot valsts energoefektivitātes fondu kapitalizāciju, ES dalībvalstīm jo īpaši būtu jāapsver papildināmība un sinerģija ar esošajiem budžeta resursiem, kas pieejami energoefektivitātes atbalstam saskaņā ar kohēzijas politikas programmām (ERAF un KF) 2021.–2027. gadam. Tālāk 3.3. iedaļā ir sīki izklāstīts, kā valsts energoefektivitātes fondus var kapitalizēt, izmantojot pušu iemaksas, kas aizstāj to pienākumus saskaņā ar pārstrādātās EED 6. panta 1. punktu un 8. panta 1. un 4. punktu. Apgrozības fondi var arī gūt ieņēmumus no savām investīcijām un nodrošināt beztermiņa darbību;
- **definēt fonda mērķus, darbības rādītājus un ziņošanas prasības.** Valdībām būtu jānosaka mērķi un darbības rādītāji attiecībā uz kopējo enerģijas ietaupījumu, atbalstāmo projektu un tehnoloģiju veidiem un piesaistītā privātā finansējuma apjomu. Būtu jāiekļauj arī mērķi un darbības rādītāji attiecībā uz atbalstu MVU, mazaizsargātie patērētājiem, cilvēkiem, kurus skar enerģētiskā nabadzība, un attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošiem cilvēkiem. Būtu jāizveido pārredzamas ziņošanas sistēmas, kas ļautu pastāvīgi uzraudzīt un izvērtēt fonda darbības rezultātus attiecībā pret šiem mērķiem;
- **precizēt finansēšanas instrumentus, ko fonds var izmantot.** Valsts energoefektivitātes fonds var izmantot vairākus iepriekš aplūkotos finansēšanas instrumentus, arī valsts aizdevumus, nodokļos bāzētas finansēšanas shēmas un aizdevumu garantijas privātiem zaļajiem patēriņa kredītiem, zaļajiem hipotekārajiem kredītiem, rēķinos bāzētas finansēšanas shēmas un zaļās obligācijas.

3.3. Citos pantos noteikto saistību izpilde, veicot iemaksas valsts energoefektivitātes fondos

Turpmāk norādītajos pārstrādātās EED pantos ir sīki izklāstīti risinājumi, kā dalībvalstis var izpildīt pienākumus, veicot iemaksas valsts energoefektivitātes fondā.

- Saskaņā ar 4. panta 2. punktu katrai dalībvalstij ir jānosaka indikatīvs valsts energoefektivitātes devums, ar kuru kolektīvi tiks sasniegts Savienības mērķrādītājs 2030. gadā samazināt enerģijas patēriņu vismaz par 11,7 %, salīdzinot ar atsaucē scenāriju. Pārstrādātās EED 4. panta 6. punktā ir noteikts, ka tad, ja dalībvalstis guvušas nepietiekamu progresu virzībā uz energoefektivitātes devumu sasniegšanu, tām ir jānodrošina, ka viena gada laikā tiek īstenoti papildu pasākumi. Viens no iespējamiem pasākumiem ir brīvprātīga iemaksa valsts energoefektivitātes fondā vai citā specializētā energoefektivitātes finansēšanas instrumentā.

⁽²⁸⁾ Attiecībā uz atbalstu investīcijām energoefektivitātes paaugstināšanā attiecīgie valsts atbalsta noteikumi ir 38., 38.a pants (atbalsts ēku īpašniekiem un īrniekiem), 38.b pants (atbalsts energopakalpojumu uzņēmumiem (EPU)) un 39. pants (atbalsts, ko piešķir ar finanšu starpnieku starpniecību) Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (VGAR) par valsts atbalstu un 4.1. iedaļa (atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistīšanai, arī atbalstot atjaunīgo enerģiju un energoefektivitāti), 4.2. iedaļa (atbalsts ēku energoefektivitātes un vidiskā snieguma uzlabošanai) un 4.10. iedaļa (atbalsts centralizētai siltumapgādei un aukstumapgādei) Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (CEEAG).

- Saskaņā ar 6. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jānodrošina, lai katru gadu tiktu renovēti vismaz 3 % kopējās grīdas platības publisko struktūru īpašumā esošajās ēkās, kuras apsilda un/vai dzesē, lai tās tiktu pārveidotas par vismaz gandrīz nulles enerģijas ēkām vai par bezemisiju ēkām ⁽²⁹⁾. Šajā sakarā 30. panta 13. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var publiskajām struktūrām ļaut 6. panta 1. punktā izklāstītos pienākumus izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā veicot iemaksu, kas ir līdzvērtīga investīciju summai, kura nepieciešama, lai izpildītu minētos pienākumus.
- Saskaņā ar 8. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jāsasniedz kumulatīvie galapatēriņa ietaupījumi vismaz 1,3 % apmērā no ikgadējā enerģijas galapatēriņa 2024.–2025. gadā, 1,5 % apmērā no ikgadējā enerģijas galapatēriņa 2026.–2027. gadā un 1,9 % apmērā no ikgadējā enerģijas galapatēriņa 2028.–2030. gadā. Saskaņā ar 8. panta 4. punktu dalībvalstīm savos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos ir jāsniedz informācija par rādītājiem, kas izmantoti, lai aprēķinātu enerģijas ietaupījumu saskaņā ar 8. panta 1. punktu. Šajā sakarā 30. panta 14. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var noteikt, ka atbildīgās puses savus 8. panta 1. un 4. punktā paredzētos pienākumus var izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā iemaksājot summu, kas ir līdzvērtīga investīcijām, kuras nepieciešamas, lai izpildītu minētos pienākumus. Šajā nolūkā un saskaņā ar 8. panta 2. punktu dalībvalstis nodrošina, ka enerģijas ietaupījumus, kas izriet no pasākumiem, kurus finansē valsts energoefektivitātes fonds, lai izpildītu 8. panta 1. punktā minētās saistības, aprēķina saskaņā ar EED V pielikumu.
- Saskaņā ar 9. panta 1. punktu dalībvalstis var izpildīt 8. panta 1. punktā noteiktās saistības, izmantojot energoefektivitātes pienākuma shēmu (EEOs). Šādā gadījumā dalībvalstis var nolemt, ka EEOs atbildīgās puses savas saistības pilnībā vai daļēji izpilda, veicot iemaksu valsts energoefektivitātes fondā.

Ja dalībvalstis neizpilda savas saistības konkrētā gadā, tās var veikt ikgadēju iemaksu valsts energoefektivitātes fondā. Dalībvalstīm, kas izvēlēsies šo risinājumu, vēlāk joprojām būs jāizpilda 4. panta 2. punktā, 6. panta 1. punktā un 8. panta 1. un 4. punktā noteiktās saistības. Mērķis ir ļaut dalībvalstīm kompensēt — izmantojot pagaidu pasākumu, kas izpaužas kā iemaksa valsts energoefektivitātes fondā, — savu ikgadējo valsts pienākumu nepietiekamo izpildi, vienlaikus nodrošinot, ka tiek izpildīts valsts devums 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā un ka esošā nepietiekamā 8. un 6. pantā minēto pienākumu izpilde tiks novērsta turpmākajos gados, izmantojot valsts energoefektivitātes fondā šim nolūkam rezervēto finansējumu. .

Visos gadījumos ikgadējam iemaksām ir jābūt vienādām ar investīcijām, kas vajadzīgas, lai izpildītu attiecīgos pienākumus un sasniegtu indikatīvo trajektoriju. Ja dalībvalstis izvēlas vienu no šiem risinājumiem, tās nosaka energoefektivitātes pasākumu veidu, kas ir jāfinansē no valsts energoefektivitātes fonda, lai izpildītu 4. panta 6. punktā, 6. panta 1. punktā, 8. panta 1. un 4. punktā un 9. panta 1. punktā noteiktās saistības, un aprēķina enerģijas ietaupījumu apjomu, ko tie radīs. Lai aprēķinātu enerģijas ietaupījumu, dalībvalstis izmanto kopīgās metodes un principus, kas sīki izklāstīti EED V pielikumā.

Pēc tam dalībvalstis aprēķina investīciju izmaksas, kas saistītas ar pienākumu izpildi, lai noteiktu nepieciešamo apjomu iemaksai valsts energoefektivitātes fondā. Dati, ko izmanto šo aprēķinu veikšanai, būtu jāsaista ar valsts energoefektivitātes fonda (ja tāds jau ir izveidots) vēsturiskajiem rezultātiem vai ar finanšu instrumentiem, kas paredzēti publisko ēku renovācijas vai citu publisko energoefektivitātes shēmu atbalstam. Paziņojumā par metodiku saskaņā ar V pielikumu, izmantojot 30. panta 14. punktā un 4. panta 6. punktā sīki izklāstīto risinājumu, dalībvalstis apraksta pieeju, kas izmantota investīciju izmaksu aplēsēm, arī metodiku un datus. Aprēķiniem būtu jāveic neatkarīgs *ex ante* un *ex post* novērtējums. Komisija uzraudzīs izmantotās metodes, regulāri sadarbojoties ar dalībvalstīm.

⁽²⁹⁾ Saskaņā ar Direktīvas 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti 9. pantu.

4. ZIŅOŠANAS PRASĪBAS

4-1. tabula.

30. panta 17. un 18. punkts

Nr.	30. panta punkts
17.	<p>Dalībvalstis līdz 2025. gada 15. martam un pēc tam ik pēc diviem gadiem saistībā ar saviem integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata progresa ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 ⁽³⁰⁾ 17. un 21. pantu, paziņo Komisijai šādus datus:</p> <p>a) energoefektivitātes jomā veikto publisko investīciju apjoms un vidējais sviras efekts, kas panākts, izmantojot publisko finansējumu energoefektivitātes pasākumu atbalstam;</p> <p>b) energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjoms, nošķirot dažādus produktus;</p> <p>c) attiecīgā gadījumā valstu finansēšanas programmas, kas izveidotas, lai palielinātu energoefektivitātes un paraugprakses ieviešanu, kā arī inovatīvas finansēšanas shēmas energoefektivitātes jomā.</p> <p>Lai atvieglotu šā punkta pirmajā daļā minētā ziņojuma sagatavošanu, Komisija iepriekš minētajā daļā izklāstītās prasības iekļauj vienotajā veidnē, kas noteikta saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 17. panta 4. punktu pieņemtajos īstenošanas aktos.</p>
18.	<p>Lai izpildītu 17. punkta b) apakšpunktā minēto pienākumu un neskarot valsts papildu pasākumus, dalībvalstis ņem vērā spēkā esošos finanšu iestādēm noteiktos informācijas atklāšanas pienākumus, tostarp:</p> <p>a) informācijas atklāšanas noteikumus, kas noteikti kredītiestādēm saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2021/2178 ⁽³¹⁾;</p> <p>b) informācijas par vides, sociālajiem un pārvaldības (VSP) riskiem atklāšanas prasības kredītiestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 449.a pantu ⁽³²⁾.</p> <p>Lai atvieglotu datu par energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjomu vākšanu un apkopošanu 17. punkta b) apakšpunktā minētā pienākuma izpildes nolūkā, Komisija līdz 2024. gada 15. martam sniedz norādījumus dalībvalstīm par kārtību attiecībā uz piekļuvi datiem par energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjomu un šo datu vākšanu un apkopošanu valsts līmenī.</p>

4.1. Tvērums un mērķi

Pārstrādātās EED 30. panta 17. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ik pēc diviem gadiem saistībā ar saviem integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata progresa ziņojumiem (NECPR) jāziņo par 30. panta īstenošanas gaitu. Jo īpaši dalībvalstīm ir jāpaziņo dati par energoefektivitātes jomā veikto publisko investīciju apjomu, vidējo sviras efektu un energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu tirgus apjomu.

⁽³⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013.

⁽³¹⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/2178 (2021. gada 6. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852, precizējot tās informācijas saturu un noformējumu, kas uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Direktīvas 2013/34/ES 19.a vai 29.a pants, jāatklāj par vides ziņā ilgtspējīgām saimnieciskajām darbībām, un precizējot metodoloģiju minētā informācijas atklāšanas pienākuma izpildei (OV L 443, 10.12.2021., 9. lpp.).

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

Dalībvalstīm savos *NECPR* jau ir jāziņo par rīcībpolitiku un pasākumiem, kuri atbalsta *NECP* noteikto mērķu, mērķrādītāju un devumu sasniegšanu. Šis ziņošanas pienākums attiecīgā gadījumā aptver valsts finansēšanas programmas, kas izveidotas, lai paplašinātu energoefektivitātes un paraugprakses ieviešanu, kā arī inovatīvas finansēšanas shēmas energoefektivitātes jomā. Dalībvalstis šo sistēmu izmantos, lai paziņotu visu attiecīgo informāciju, tādējādi izpildot pārstrādātās EED 30. pantā noteikto ziņošanas pienākumu. Tas ietvers pasākumus, kas nodrošina valsts finansējumu energoefektivitātes mērķu sasniegšanai. Jāziņo arī par rīcībpolitiku un pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt privāto finansējumu energoefektivitātei, piemēram, izmantojot tehnisko palīdzību, projektu izstrādes palīdzību vai pasākumus, kas dod iespēju izmantot privāti finansētas inovatīvas finansēšanas shēmas (piem., rēķinos bāzētu finansēšanu).

Lai ziņotu par publisko investīciju kopējo apjomu un vidējo sviras efektu, dalībvalstīm būtu jāizmanto un jāapkopo informācija, kas jau ir prasīta esošajos *NECPR*, lai novērtētu publisko investīciju apjomu un vidējo sviras efektu, kas sasniegts, izmantojot publisko finansējumu energoefektivitātes pasākumu atbalstam.

Atjauninot *NECPR* ziņošanas pamatnostādnes, Komisija sniegs turpmākus norādījumus par ziņošanas pienākumiem attiecībā uz b) apakšpunktu par energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjomu.

Lai ziņotu par energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu kopējo apjomu, dalībvalstīm būs jāizmanto sinerģijas un jāizvairās no dublēšanās ar prasībām par finanšu iestāžu atklātajiem datiem saskaņā ar Ilgtspējīgas finansēšanas informācijas atklāšanas regulu (*SFDR*), ES taksonomiju⁽³³⁾ un VSP risku atklāšanas prasībām kredītiestādēm saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 575/2013 par kapitāla prasībām⁽³⁴⁾. Šo klasifikācijas un finanšu informācijas atklāšanas sistēmu dalībvalstis var izmantot, lai izpildītu 30. pantā noteikto ziņošanas prasību elementus. 2024. gadā lielām finanšu iestādēm, kuru vērtspapīri ir iekļauti ES regulētā tirgū, būs jāatklāj ar klimata mērķiem saistītas taksonomijai atbilstīgas darbības. No 2026. gada janvāra visām ES kredītiestādēm būs jāziņo arī par sava tirdzniecības portfeļa taksonomijas atbilstību.

Taksonomijas sistēmā ir iekļautas vairākas saimnieciskās darbības, kas ir būtiskas pārstrādātās EED mērķiem (piem., individuālie renovācijas pasākumi, kas ietver energoefektivitātes iekārtu uzstādīšanu, apkopi vai remontu, un integrēta esošo ēku renovācija). Lai aprēķinātu energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu kopējo apjomu, dalībvalstīm būs jāapkopo paziņotie aizdevumi, kurus uzņēmumi ir atzīmējuši kā salāgotus ar saimnieciskajām darbībām, kas ir būtiskas pārstrādātās EED mērķiem, un tie jāpieskaita publisku energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjomam. Dalībvalstīm būs jānosaka, kuras vietējās struktūras, kas pārrauga pašreizējo informācijas atklāšanas pienākumu īstenošanu, atbalstīs šo ziņošanu, nodrošinot piekļuvi finanšu iestāžu atklātajiem datiem (banku regulatīvā iestāde u. c.).

Visbeidzot, papildus taksonomijas atbilstībai dalībvalstīm ziņojumos būs jāiekļauj arī aplēses par to energoefektivitātei paredzētu aizdevumu produktu apjomiem, kuri nav taksonomijai atbilstīgi, bet ar kuriem tomēr tiek paaugstināta energoefektivitāte.

⁽³³⁾ Ar Regulu (ES) 2019/2088 par informācijas atklāšanu saistībā ar ilgtspēju finanšu pakalpojumu nozarē (*SFDR*) tiek izveidota visaptveroša pārskatu sniegšanas sistēma finanšu produktiem un finanšu struktūrām. *SFDR* prasības ir sasaistītas ar ES taksonomijas prasībām, iekļaujot Taksonomijas regulā definētās “vides ziņā ilgtspējīgās saimnieciskās darbības” *SFDR* “ilgtspējīgu ieguldījumu” definīcijā. ES taksonomija un *SFDR* kopīgi nosaka tās informācijas saturu, metodoloģiju un noformējumu, kas finanšu un nefinanšu uzņēmumiem ir jāatklāj attiecībā uz vidiski ilgtspējīgu saimniecisko darbību īpatsvaru to uzņēmējdarbībā, investīcijās vai kredītēšanas darbībās.

⁽³⁴⁾ Jo īpaši datu atklāšanai un ziņošanai būtu jāizmanto sinerģija un jāizvairās no dublēšanās ar prasībām kredītiestādēm saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 (CRR) 449.a pantu, kad dati tiek atklāti saskaņā ar īstenošanas tehniskajiem standartiem (ITS) – Komisijas 2022. gada 30. novembra Īstenošanas regulu (ES) 2022/2453, ar ko Īstenošanas regulā (ES) 2021/637 noteiktos īstenošanas tehniskos standartus groza attiecībā uz informācijas atklāšanu par vides, sociāliem un pārvaldības riskiem.